

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/25-44945/2

Podgorica, 23.12.2025.godine

Za: MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA, Rimski trg 46,
Podgorica

gospođi, Naidi Nišić, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog strategije razvoja volonterizma 2025-2029, s Akcionim planom 2026-2027 godine

Veza: Vaš akt broj: 09-113/25-217/53 od 16.12.2025. godine

Poštovana gospođo Nišić,

Povodom *Predloga strategije razvoja volonterizma 2025-2029, s Akcionim planom 2026-2027 godine*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim dopisom navedeno je da predloženi akt treba da odgovori na niz izazova u razvoju volonterizma u Crnoj Gori. Prije svega, jedan od ključnih problema jeste nedostatak sistemske podrške i institucionalne infrastrukture za razvoj volonterizma. Nadalje, ne postoji centralna baza podataka o volonterima organizatorima volontiranja, niti mehanizmi za praćenje i vrednovanje njihovog doprinosa. Takođe, volontiranje nije dovoljno prepoznato kao oblik neformalnog obrazovanja i sticanja

Na tekst Predloga strategije i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Predlog strategije i Izvještaj o sprevedenoj analizi utica propisa utvrđeno je da je za cjelokupni period implementacije Strategije potrebno izdvojiti sredstva u ukupnom iznosu od 1.114.594,00€, od toga: 980.594,00€ iz državnog budžeta dok preostali dio u iznosu od 134.000,00 € predstavlja donatorsku podršku. Takođe za sprovođenje aktivnosti predviđenih Akcionim planom 2026-2027. godine, potrebna su sredstva iz državnog budžeta i ista predstavljaju realizaciju redovnih aktivnosti institucija koje su prepoznate kao nosioci aktivnosti u skladu sa predviđenim mjerama i prioritetima svih uključenih aktera.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na dostavljeni na *Predlog strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom 2026-2027. godine* uz obavezu da se sve aktivnosti na implementaciji istog, kod nosioca aktivnosti koji se finansiraju iz budžeta države, usklade sa sredstvima koja će biti opredijeljena godišnjim zakonom o budžetu za predmetne namjene.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

Primijeno: 16.12.2025.				
Org. ed.	Ministarstvo	Rechn. broj	Prilog	Vrednost:
09-113/25-217/46				

Crna Gora
Ministarstvo socijalnog staranja,
brige o porodici i demografije

Adresa: Eko-efikasna zgrada,
Cetinjski put bb
81000 Podgorica Crna Gora
www.gov.me/mssd

Broj: 08-128/25-7891/1

Podgorica, 15.12.2025. godine

MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA

n/r Mersihi Hasanbegović

Predmet: Saglasnost na Nacrt Strategije za razvoj volonterizma za period 2025–2029. godine sa Akcionim planom za 2026-2027. godinu

Poštovani/e,

Nakon razmatranja Nacrta Strategije za razvoj volonterizma za period 2025–2029. godine sa Akcionim planom za 2026-2027. godinu, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije daje saglasnost na dostavljeni dokument.

Sredstva za realizaciju aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva biće obezbijeđena u okviru budžeta Ministarstva.

S poštovanjem,

MINISTAR
Đamir Gutić

Crna Gora

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

Broj: 02-113/25-4918
15. 12. 2025

VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA

PODGORICA
Rimski trg br.46

Veza : Vaš akt broj 09-113/25-217/41 od 12.12.2025.godine

Predmet: Saglasnost na nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027

Poštovana/i,

U potpunosti smo saglasni sa nacrtom Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027 i za sve aktivnosti Zavoda za zapošljavanje Crne Gore koje su predviđene ovim dokumentima ćemo obezbijediti neophodna sredstva iz sopstvenog budžeta.

S poštovanjem,

Crna Gora
MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG
DIJALOGA

Priloga				
Org. št.	Št. št. št.	Redn. broj	Prilog	Vrijednost
09-113/25-217/47				

DIREKTOR
David Perčobić

Црна Гора
Министарство спорта и младих

MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA		Cрна Гора	
Primljeno	16.12.2025	Reg. br.	117
Org. br.	09-113/25-217/48	Prilog	V. 1
Adresa: Светлане Кане Радевић 3, 81000 Подгорица, Црна Гора Тел: +382 20 684 900 Мејл: ms@ms.gov.me www.ms.gov.me			

Број: 01-07-04-113/25-383/3

Подгорица, 15.12.2025. године

МИНИСТАРСТВО РАДА, ЗАПОШЉАВАЊА И СОЦИЈАЛНОГ ДИЈАЛОГА
н/р г-ђи Наиди Нишић, министарки

Поштовани,

Поступајући по Вашем допису број 09-113-25-217/38 од 12. децембра 2025. године, а у вези са достављеним нацртом Стратегије развоја волонтеризма 2025-2029 и Акционог плана за 2026-2027 Министарства рада, запошљавања и социјалног дијалога, Министарство спорта и младих је извршило увид у достављени материјал и у складу са надлежностима доставља следећу:

САГЛАСНОСТ

Министарство спорта и младих даје сагласност на Нацрт Стратегије развоја волонтеризма 2025-2029 Министарства рада, запошљавања и социјалног дијалога, у цјелини.

у погледу Акционог плана за период 2026-2027, Министарство спорта и младих даје сагласност на следеће мјере:

Мјера 1.1.1 – Израда нацрта Закона о волонтирању;

Мјера 2.2.2 – Реализација промотивне кампање у циљу подизања свијести о значењу волонтирања;

Мјера 2.2.6 – Организовати инфо-дане о приликама за волонтирање у Црној Гори и иностранству.

Мјера 2.2.7 – Промовисање прилика за волонтирање и програма НФО кроз програм Ерасмус+.

Наведене мјере су у складу са развојним приоритетима и могућностима институције, те подржавамо њихову реализацију у предвиђеном периоду.

Министарство спорта и младих не даје сагласност на мјеру 2.2.8 -Реализацију програма волонтирања у средњим школама, имајући у виду да реализација наведене мјере превазилази надлежности Министарства спорта и младих.

МИНИСТАР
Драгослав Шћекић

Обрадила:

Стенковић Анђела

Stankovic Anđela

Одобрио:

Дарко Стојановић, Генерални директор Директората за младе и сарадњу са НВО

[Signature]

Primljeno				
16.12.2025.				
Org. za	Poslovanje	Recep. broj	Prijava	Vrednost
09-113/25-217/49				

SAVEZ SINDIKATA CRNE GORE

81000 Podgorica, Novaka Miloševa 29/1 Tel: 020/230-547 Fax: 020/230-499

Broj: 03-402/2
Podgorica, 16.12. 2025. godine

MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA Odgovornom licu

Predmet: Izjašnjenje na nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027

Povodom vašeg dopisa br.09-113/25-217/43 od 12.12.2025.godine a u vezi davanja saglasnosti na nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027, Savez sindikata Crne Gore kao socijalni partner, na osnovu učešća u radu Radne grupe za izradu nacрта navedenog dokumenta, te razmatranja istog, je uzdržan.

S poštovanjem,

Generalni sekretar

Duško Zarubica

UNIJA SLOBODNIH SINDIKATA CRNE GORE
UNION OF FREE TRADE UNIONS OF MONTENEGRO

Broj: 779
Podgorica, 16.12.2025.

Crna Gora
MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA
ul. Avda Mededovića 108, Stari Aerodrom, 81000 Podgorica
tel/fax: +382 20232315; usscg@usscg.me; www.usscg.me

Primljeno: 16.12.2025				
Org. ed.	Redn. broj	Prijava	Vrijednost:	
09-113/25-217/50				

MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA
Ministarka Naida Nišić

Predmet: Davanje saglasnosti na nacrt Strategije volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027

Gospodo Nišić,

U vezi sa vašim dopisom br. 09-113/25-217/44 od 12.12.2025, kojim nas Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga obavještava da je izradilo nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027, ovim Vas obavještavamo da Unija slobodnih sindikata Crne Gore daje saglasnost na predloženi tekst i istovremeno potvrđujemo da će sredstva potrebna za realizaciju aktivnosti iz nadležnosti USSCG biti obezbijedena u okviru naše potrošačke jedinice.

S poštovanjem,

Generalni sekretar
Srđan Keković

Unija poslodavaca
Crne Gore
MONTENEGRIN EMPLOYERS FEDERATION

Broj: 1001/25
Podgorica, 16.12.2025.godine

MINISTARSTVO RADA, ZAPOSŁJAVANJA I SOCIJALNOG DIJALOGA
n/r ministarke, gospođe Naide Nišić

PREDMET: Saglasnost na nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025–2029
s Akcionim planom za 2026–2027

Poštovana gđo Nišić,

Unija poslodavaca Crne Gore daje saglasnost na nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025–2029 s Akcionim planom za 2026–2027.
Sredstva koja su potrebna za realizaciju aktivnosti koje su u nadležnosti UPGC biće obezbijeđena.

S poštovanjem,

Suzana Radulović
Suzana Radulović
Generalna sekretarka

Primljeno: 16.12.2025				
Org. jed.	Poslovanje	Redni broj	Prilog	Vrednost
09-113	25-217	35		

Crna Gora
Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja
i saradnje sa nevladinim organizacijama

Adresa: Cetinjski put bb
81000 Podgorica, Crna Gora
email: kabinet@mirn.gov.me
www.gov.me/mirn

Br:01-056/25-2044/2

16.12.2025.

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga,
n/r, v.d. Generalne direktorice Direktorata za socijalnu ekonomiju, volonterizam i saradnju s
civilnim sektorom, g-đe Biljane Vučetić

VEZA: Vaš Zahtjev za davanje saglasnosti, br:09-113/25-217/35 od 12.12.2025. godine.

Predmet: Davanje saglasnosti

Poštovana,

Vašim zahtjevom tražili ste davanje saglasnosti na tekst nacrt Strategije razvoja volonterizma
2025–2029 sa Akcionim planom za 2026–2027 i potvrdu da će sredstva potrebna za
realizaciju aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa
nevladinim organizacijama biti obezbijedena u okviru odgovarajuće potrošačke jedinice.

U vezi navedenog dajemo saglasnost na nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025–2029 sa
Akcionim planom za 2026–2027 i potvrdu da će sredstva za realizaciju biti obezbijedena iz
redovnih budžetskih sredstava.

MINISTAR
Ernad Suljević

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a
- za spis predmeta,
- kontakt osoba: momir.cukic@mirn.gov.me

Strategija razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu

Vlada Crne Gore

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga

**Strategija razvoja volonterizma 2025-2029 s
Akcionim planom za 2026-2027 godinu**

Prijedlog nacрта

Podgorica, decembar 2025. godine

SADRŽAJ:

UVOD.....	3
1. Opšti okvir i usklađenost strateškog dokumenta	5
1.1. Svrha donošenja strateškog dokumenta.....	5
1.2. Usklađenost sa nacionalnim strateškim i zakonodavnim okvirom.....	6
1.2.1. Strateški okvir Crne Gore.....	6
1.2.2. Zakonodavni okvir Crne Gore	8
1.2.3. Usklađenost s procesom evropskih integracija i strateškim dokumentima Evropske unije.....	9
1.3. Usaglašenost s principima rodne ravnopravnosti	11
1.4. Usaglašenost s principima zaštite životne sredine	12
2. Analiza stanja.....	13
2.1. Stanje na polju volonterizma u Crnoj Gori	13
2.2. Izazovi, prepreke i primjeri dobre prakse.....	16
2.3. Potencijali i perspektive.....	17
2.4. SWOT analiza.....	19
3. Strateški i operativni ciljevi.....	21
3.1. Strateški i razvojni ciljevi.....	21
3.2. Operativni ciljevi, aktivnosti i indikatori	23
4. Opis aktivnosti nadležnih institucija u sprovođenju Strategije	40
5. Finansijski okvir za sprovođenje Strategije	45
6. Način izvještavanja i evaluacije Strategije	47
6.1. Praćenje	47
6.2. Evaluacija	48
7. Akcioni plan za 2026 - 2027. godinu	50

UVOD

Strategija razvoja volonterizma u Crnoj Gori za period 2025-2029. godine, zajedno s pratećim Akcionim planom 2026-2027, izrađena je u skladu s obavezama Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, definisanim Programom rada Vlade Crne Gore za treći kvartal 2025. godine. Ovaj strateški dokument predstavlja važan iskorak u strateškom razvoju volonterizma, jer se po prvi put u Crnoj Gori sistematski pristupa planiranju, unapređenju i promociji volonterskog angažmana. Dokument je pripremljen u skladu s važećom metodologijom za izradu strateških dokumenata.

Prepoznavši značaj unapređenja ove oblasti, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga je krajem 2024. godine osnovalo Direktorat za socijalno preduzetništvo, volonterizam i saradnju s civilnim sektorom, koji je dobio zadatak da kroz izradu ove Strategije, kao i kroz predlog novog Zakona o volontiranju, uspostavi pravni i institucionalni okvir za kvalitetniji razvoj volonteriranja. Ova dokumenta bi trebalo da omoguće stvaranje povoljnijeg ambijenta za razvoj volonterizma, kao i bolju integraciju volontera u društvene procese.

Volonterizam predstavlja jedan od ključnih stubova savremenog demokratskog društva, koji osnažuje građane da aktivno doprinose zajednici, razvijaju solidarnost i promovišu društvenu koheziju. U Crnoj Gori, volonterski angažman ima dugu tradiciju, ali se suočava s izazovima koji zahtijevaju sistemski pristup, strateško planiranje i institucionalnu podršku. U tom kontekstu, razvoj volonterizma u Crnoj Gori treba da bude usklađen s evropskim standardima i praksama, uz poštovanje lokalnih specifičnosti i potreba zajednice. Imajući u vidu navedeno, Strategija razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu u Crnoj Gori se temelji na principima inkluzivnosti, održivosti i međusektorske saradnje. Ova Strategija ima za cilj da prepozna potencijale volonterizma, identifikuje prepreke njegovom razvoju i definiše pravce djelovanja za njegovo unapređenje u petogodišnjem periodu.

Razvoj volonterizma nije formalno uslov za zatvaranje nekog konkretnog pregovaračkog poglavlja u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Međutim, volonterizam ima indirektan značaj, posebno u kontekstu poglavlja koja se odnose na:

1. **Poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji**, kroz podsticanje volonterskih inicijativa u digitalnoj pismenosti i medijskoj edukaciji;
2. **Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj**, kroz angažovanje volontera u podršci lokalnim poljoprivrednim i ruralnim zajednicama;

3. **Poglavlje 14 – Saobraćajna politika**, kroz volontiranje u projektima koji promovišu održivi i siguran transport;
4. **Poglavlje 18 – Statistika**, kroz uključivanje volontera u aktivnosti prikupljanja podataka i promovisanja transparentnosti informacija;
5. **Poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, kroz promociju aktivnog učešća građana i jačanje socijalne kohezije;
6. **Poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, kroz podršku volontera u razvoju inicijativa društveno odgovornih preduzeća i start-up projekata;
7. **Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata**, kroz jačanje kapaciteta lokalnih zajednica i ravnomjerniji regionalni razvoj;
8. **Poglavlje 23 – Pravosuđe i osnovna prava** i **Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost**, kroz podsticanje građanskog angažmana i izgradnju povjerenja u institucije;
9. **Poglavlje 25 – Nauka i istraživanja**, kroz uključivanje volontera u naučne i istraživačke projekte i popularizaciju nauke;
10. **Poglavlje 26 – Obrazovanje i kultura**, kroz razvoj neformalnog obrazovanja i međukulturnog dijaloga putem volonterskih aktivnosti;
11. **Poglavlje 27 – Životna sredina**, kroz angažovanje volontera u očuvanju prirodne i kulturne baštine;
12. **Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlje**, kroz volonterske inicijative u promociji zdravlja, sigurnosti i prava potrošača;
13. **Poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe**, kroz podršku transparentnom upravljanju i finansijskoj odgovornosti kroz volonterske programe.

Prema izjavama crnogorskih zvaničnika i predstavnika EU, uključivanje civilnog društva i socijalnih partnera u pregovarački proces je ključno za uspješno zatvaranje poglavlja i ukupni napredak ka članstvu. Volonterizam, kao oblik građanskog angažmana, doprinosi upravo toj dimenziji – jačanju participativne demokratije, solidarnosti i društvene kohezije. Dakle, iako nije eksplicitno naveden kao uslov, razvoj volonterizma podržava ispunjavanje šireg spektra evropskih standarda i vrijednosti koje su temelj procesa pristupanja.

Izrada ove Strategije rezultat je participativnog procesa u Radnoj grupi koji je uključio predstavnike javnog sektora, civilnog društva, socijalnih partnera i međunarodne organizacije. Kroz konsultacije članova Radne grupe i drugih zainteresovanih strana, kao i analizu postojećeg stanja, identifikovane su ključne oblasti koje zahtijevaju intervenciju, a one obuhvataju normativni okvir, promociju volonterizma, edukaciju i podršku volonterima i organizatorima volontiranja, kao i sistem praćenja i evaluacije volonterskih aktivnosti. Izradi Strategije je prethodila izrada *Mapiranja i analiza stanja u oblasti volonterizma u Crnoj*

Gori, radi identifikovanja ključnih segmenata ove oblasti kojima je potreban razvoj i unapređenje.

Ova Strategija ne predstavlja samo dokument javne politike, već i poziv na zajedničko djelovanje svih aktera u društvu. Njena uspješna implementacija zavisice od spremnosti institucija, organizacija i pojedinaca da prepoznaju vrijednost volonterskog doprinosa i da ga aktivno podrže.

Strategija ima za cilj da prepozna i osnaži volonterizam kao važan društveni resurs, doprinese razvoju građanske solidarnosti, te podstakne aktivno učešće građana u zajednici. Kroz jasno definisane strateške i operativne ciljeve, kao i aktivnosti, Strategija postavlja temelje za stvaranje podsticajnog okruženja za volontere, organizatore volontiranja i sve druge aktere uključene u volonterske inicijative. Očekuje se da će sprovođenje ove Strategije i Akcionog plana doprinijeti jačanju društvene kohezije, unaprijeđenju saradnje između organizatora volontiranja i volontera, povećanju prepoznatljivosti i vrijednosti volonterizma, razvoju međugeneracijske saradnje, kao i većem uključivanju mladih, starijih i marginalizovanih grupa u društvene tokove. Strategija će služiti i kao osnova za unapređenje zakona u ovoj oblasti, donošenje akcionih planova i drugih javnih politika koje uređuju i podstiču volontiranje. Time se volonterizam prepoznaje ne samo kao izraz humanosti, već i kao važan instrument za održivi društveni razvoj.

1. Opšti okvir i usklađenost strateškog dokumenta

1.1. Svrha donošenja strateškog dokumenta

Svrha donošenja Strategije razvoja volonterizma u Crnoj Gori za period 2025–2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu jeste da se po prvi put na sistemski i strateški način pristupi razvoju, promociji i unapređenju volonterizma kao važnog segmenta društvenog života. Ključni ciljevi i svrha Strategije se ogledaju u sljedećem:

- 1. Unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira** – Strategija ima za cilj da identifikuje postojeće prepreke i predloži mjere za unapređenje pravnog okruženja koje reguliše volontiranje, uključujući izradu novog Zakona o volontiranju i jačanje kapaciteta institucija koje se bave ovom oblašću,
- 2. Podsticanje građanskog angažmana i solidarnosti** – Volonterizam se prepoznaje kao sredstvo za jačanje društvene kohezije, međugeneracijske saradnje i aktivnog učešća građana u zajednici. Strategijom se želi podsticati kultura volontiranja, posebno među mladima, starijima i marginalizovanim grupama,

3. **Jačanje uloge civilnog društva i lokalnih zajednica** – Ovaj dokument prepoznaje važnost organizacija civilnog društva, škola, univerziteta i lokalnih samouprava kao ključnih aktera u razvoju volonterizma. Strategija predviđa mehanizme za njihovo osnaživanje i međusobnu saradnju,
4. **Uvođenje sistema praćenja i vrednovanja volonterskog rada** – Jedan od ciljeva je uspostavljanje baze podataka, odnosno registra volontera i volonterskih organizacija, kao i sistema za praćenje volonterskih aktivnosti, što će omogućiti bolje planiranje, evaluaciju i prepoznavanje doprinosa volontera,
5. **Usklađivanje sa evropskim standardima** – Strategija doprinosi usklađivanju Crne Gore sa praksama i vrijednostima Evropske unije u oblasti građanskog angažmana, čime se indirektno podržava proces evropskih integracija.

Sumirano, svrha Strategije je da volonterizam u Crnoj Gori izvede iz sfere entuzijazma i dobre volje u oblast koja je strateški planirana, institucionalno podržana i društveno prepoznata.

1.2. Usklađenost sa nacionalnim strateškim i zakonodavnim okvirom

1.2.1. Strateški okvir Crne Gore

Strategija razvoja volonterizma u Crnoj Gori za period 2025–2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu osmišljena je u skladu sa važećim nacionalnim i međunarodnim strateškim dokumentima, politikama i obavezama koje je država preuzela u okviru procesa evropskih integracija. Usklađivanje sa strateškim okvirom omogućava koherentnost u sprovođenju javnih politika, doprinosi efikasnijem korišćenju resursa i osigurava da razvoj volonterizma bude integrisan u šire društvene, ekonomske i socijalne tokove. Ovim pristupom Strategija ne djeluje izolovano, već se pozicionira kao važan instrument za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja, jačanje građanskog učešća i unapređenje kvaliteta života u Crnoj Gori.

Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine¹ u okviru tematske cjeline *Društveni resursi - Podrška vrijednostima, normama i obrascima ponašanja značajnim za održivost društva*, a *Strateškog cilja 2.1 Stimulisati aktivan odnos ključnih aktera prema održivosti razvoja*, predviđa *Mjeru 2.1.7 Podržati artikulaciju interesa građana kroz djelovanje nevladinih organizacija i neformalnih grupa* *SDG 16*, u okviru koje je prepoznata *podmjera 2.1.7.5 Podsticati građanski aktivizam kroz razvoj i podršku volonterizma i unaprijediti relevantan zakonodavni okvir za volonterizam*.

¹ Vlada Crne Gore, *Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine*, 2022.

Strategijom saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026² se planira unapređenje normativnog i institucionalnog okvira za saradnju države sa NVO, izmjene Zakona o volonterskom radu, uspostavljanje javnog registra volontera, izrada metodologije za praćenje razvoja volonterstva, izrada godišnjeg izveštaja o razvoju volonterstva, pružanje finansijske podrške volonterskim servisima i razvoju inovacija u oblasti volonterstva.

Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2025³ u okviru *Strateškog cilja: Stabilan i održiv rast zaposlenosti, zasnovan na jednakim mogućnostima pristupu tržištu rada, dostojanstvenom radu, daljem razvoju znanja i vještina i većoj socijalnoj uključenosti*, a *Operativnog cilja 4. Efikasno funkcionisanje tržišta rada*, predviđa Mjeru 4.1. *Usklađivanje sa evropskim propisima iz oblasti politike zapošljavanja i socijalne politike, uključujući politike isplativosti rada i balansa porodice i rada* i u okviru nje Aktivnost 4.1.2 *Donošenje Zakona o volontiranju*.

Strategija za mlade 2023-2027⁴ prepoznaje volonterizam kao ključni mehanizam za osnaživanje mladih, njihovo aktivno učešće u društvu i razvoj građanskih vještina u okviru *Strateškog cilja: Izgradnjom održivog međuresornog sistema podrške mladima stvoriti mogućnosti za razvoj njihovih punih kapaciteta i aktivan doprinos razvoju društva*, a *Operativnog cilja 2: Stvaranje uslova da mladi budu aktivni građani i aktivne građanke, uključeni/e u kreiranje i sprovođenje javnih politika*, predviđa Mjeru 2.4 *kojom se predviđa unapređenje uslova za razvoj volonterizma*. Kako bi se obezbijedilo da mladi razvijaju vrijednosti empatije, solidarnosti, saradnje i brige za opšte dobro, potrebno je unaprijediti uslove za razvoj volonterizma, odnosno, podstaći i podržati mlade da volontiraju u velikom broju. Kako bi se to postiglo, potrebno je, prije svega, unapređenje zakonskog rješenja o volontiranju, odnosno, ubrzanje procesa rješavanja izazova u zakonskim okvirima koje se tiču volontiranja i afirmisanje volontiranja među mladima.

Strategija reforme obrazovanja 2025-2035⁵ u okviru *Strateškog cilja 1: Obrazovni sistem pruža kvalitetno, dostupno i pravično obrazovanje koje podstiče cjelovit razvoj sve djece i adolescenata i otporan je na izazove i rizike*, a *Operativnog cilja 1.5. Škola je sigurna, inkluzivna i podsticajna sredina za cjelovit i potpun razvoj svih učenika/ca*, predviđa Mjeru 1.5.1. *Unaprijediti socio-emocionalnu podršku, dobrobit i cjelovit razvoj kroz bezbjedno, inkluzivno i*

² Vlada Crne Gore, *Predlog strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026 s Predlogom akcionog plana 2022-2023*, 2022.

³ Ministarstvo ekonomskog razvoja, *Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2025*, 2021.

⁴ Vlada Crne Gore, *Strategija za mlade 2023-2027*, 2023.

⁵ Vlada Crne Gore, *Strategija reforme obrazovanja 2025-2035*, 2025.

podsticajno školsko okruženje, u okviru koje je jedna od ključnih intervencija: Kreiranje bogate ponude kreativnih, motivišućih i inkluzivnih vannastavnih aktivnosti, sa fokusom na volonterski rad, umjetnost, jezike, sport, praktične vještine i sl, osiguravajući pristup svim učenicima/ama, posebno u ruralnim područjima.

Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2028⁶ ističe važnost promocije učešća građana u volonterskim aktivnostima koja doprinosi izgradnji mostova između zajednica i jačanju društvene kohezije.

U **Strategiji razvoja sporta u Crnoj Gori 2024-2028**⁷ se navode osnovne postavke Povelje Savjeta Evrope od kojih jedna glasi: stalna i efektivna saradnja javnih organa i volonterskih organizacija je bitna za razvoj i koordinaciju sporta za sve. Volonterski sektor je jedan od glavnih faktora koji je doprinio razvoju evropskog sporta. Sport u Evropi tradicionalno nije povezan sa državom ili biznisom. Za volontere sport je rekreacija i način da doprinesu društvu. Sport, sa velikim brojem klubova i lidera koji volontiraju, promoviše angažovanost i društvenu odgovornost.

1.2.2. Zakonodavni okvir Crne Gore

Sprovedena analiza ukazuje na značajnu korelaciju sa zakonodavnim propisima koji uređuju oblast volonterizma, među kojima se izdvajaju sljedeći zakoni:

1. Zakon o volonterskom radu⁸,
2. Zakon o nevladinim organizacijama⁹,
3. Zakon o mladima¹⁰,
4. Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru¹¹.

Ovi zakoni zajedno čine pravni okvir koji omogućava razvoj, regulaciju i nadzor volonterskih aktivnosti u različitim sektorima društva. *Zakon o volonterskom radu* predstavlja temeljni akt koji definiše pojam, uslove, prava i obaveze volontera i organizatora volonterskog rada, te zabranjuje diskriminaciju i zloupotrebu volontera. *Zakon o nevladinim organizacijama*

⁶ Vlada Crne Gore, *Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025-2028*, 2024.

⁷ Vlada Crne Gore, *Strategija razvoja sporta u Crnoj Gori 2024 – 2028*, 2024.

⁸ Zakon o volonterskom radu ("Službeni list Crne Gore", br. 26/10, 31/10, 14/12, 48/15, 84/24)

⁹ Zakon o nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 39/11, 37/17, 84/24)

¹⁰ Zakon o mladima ("Službeni list Crne Gore", br. 25/19, 27/19)

¹¹ Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru ("Službeni list Crne Gore", br. 84/24)

omogućava pravno djelovanje organizacija koje su najčešći nosioci volonterskih inicijativa. U skladu sa *Zakonom o mladima*, promocija zdravih stilova života i volonterizma kod mladih predstavlja dio javnog interesa u oblasti omladinske politike. Ovaj Zakon se temelji na načelima jednakosti, volonterizma, solidarnosti, aktivnog učešća i informisanosti mladih, čime se afirmiše njihova ključna uloga u društvu. Mladi kroz različite oblike volonterskih aktivnosti aktivno doprinose izgradnji i njegovanju društvenih vrijednosti, kao i razvoju zajednice, čime se jača njihova uključenost i osnažuje društvena kohezija. Konačno, *Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru* osigurava mehanizme kontrole i zaštite prava volontera kroz nadležne inspekcijske organe.

1.2.3. Usklađenost s procesom evropskih integracija i strateškim dokumentima Evropske unije

Strategija razvoja volonterizma 2025–2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu godine u potpunosti je usklađena sa prioritetima i vrijednostima koje proističu iz procesa pristupanja Evropskoj uniji. Kao zemlja kandidatkinja, Crna Gora je posvećena sprovođenju reformi koje jačaju demokratske institucije, vladavinu prava, socijalnu uključenost i aktivno građanstvo – oblasti u kojima volonterizam ima važnu ulogu. U tom kontekstu, Strategija doprinosi ostvarivanju ciljeva iz više pregovaračkih poglavlja, posebno:

14. **Poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji**, kroz podsticanje volonterskih inicijativa u digitalnoj pismenosti i medijskoj edukaciji;
15. **Poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj**, kroz angažovanje volontera u podršci lokalnim poljoprivrednim i ruralnim zajednicama;
16. **Poglavlje 14 – Saobraćajna politika**, kroz volontiranje u projektima koji promovišu održivi i siguran transport;
17. **Poglavlje 18 – Statistika**, kroz uključivanje volontera u aktivnosti prikupljanja podataka i promovisanja transparentnosti informacija;
18. **Poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, kroz promociju aktivnog učešća građana i jačanje socijalne kohezije;
19. **Poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, kroz podršku volontera u razvoju inicijativa društveno odgovornih preduzeća i start-up projekata;
20. **Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata**, kroz jačanje kapaciteta lokalnih zajednica i ravnomjerniji regionalni razvoj;
21. **Poglavlje 23 – Pravosuđe i osnovna prava** i **Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost**, kroz podsticanje građanskog angažmana i izgradnju povjerenja u institucije;

22. **Poglavlje 25 – Nauka i istraživanja**, kroz uključivanje volontera u naučne i istraživačke projekte i popularizaciju nauke;
23. **Poglavlje 26 – Obrazovanje i kultura**, kroz razvoj neformalnog obrazovanja i međukulturnog dijaloga putem volonterskih aktivnosti;
24. **Poglavlje 27 – Životna sredina**, kroz angažovanje volontera u očuvanju prirodne i kulturne baštine;
25. **Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlje**, kroz volonterske inicijative u promociji zdravlja, sigurnosti i prava potrošača;
26. **Poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe**, kroz podršku transparentnom upravljanju i finansijskoj odgovornosti kroz volonterske programe.

Strategija volonterizma dodatno osnažuje poziciju pristupanja Crne Gore EU, jer promoviše vrijednosti solidarnosti, tolerancije i aktivnog građanstva koje su u srži evropskog identiteta. Pored toga, Strategija je u skladu sa ključnim strateškim dokumentima EU, uključujući:

- **Strategija EU za volontiranje (Saopštenje Komisije EU - 2011)** - Komunikacija Evropske komisije u kojoj se ističe uloga volontiranja u politikama EU, naglašavajući potrebu za većim priznanjem volontera i volonterskih organizacija. Iako je nešto starija, ova komunikacija je postavila veliki dio temelja za kasnije inicijative EU koje podržavaju volonterizam i obezbjeđuju održivu integraciju volontiranja u socijalnu politiku EU.
- **Evropski korpus solidarnosti - ESC (2018-2027)** je vodeća inicijativa EU koja podržava mlade ljude koji se bave volonterskim projektima, a koji se odnose na društvene izazove, kao što su socijalna inkluzija, zaštita životne sredine i humanitarna pomoć. ESC je postao glavna inicijativa EU koja se fokusira na solidarnost i volontiranje, direktno podržavajući mlade volontere i organizacije uključene u volonterske aktivnosti.
- **Strategija EU za mlade (2019-2027)** ističe prioritete i ciljeve omladinskih politika širom EU, uključujući volontiranje. On stavlja snažan naglasak na angažovanje mladih, učešće i volontiranje kao ključne elemente ličnog razvoja i društvene inkluzije. Ova strategija naglašava ulogu volontiranja u osnaživanju mladih i doprinosu aktivnom građanstvu, što je ključno za šire ciljeve društvene kohezije EU.
- **Preporuka Vijeća Evropske Unije od 5. aprila 2022. godine o mobilnosti mladih volontera u Evropskoj uniji** ima za cilj unapređenje transnacionalne mobilnosti mladih volontera kroz dostupne, inkluzivne i kvalitetne programe. Poseban naglasak

stavljen je na uklanjanje prepreka za učešće mladih, naročito onih sa manje mogućnosti, uz osiguranje zakonodavnog okvira koji štiti njihova prava, zdravlje i bezbjednost. Takođe, preporučuje se pružanje podrške organizatorima volonterskih aktivnosti u obezbjeđivanju kvaliteta i inkluzivnosti, kao i promocija alternativnih oblika volontiranja – uključujući digitalno i međugeneracijsko volontiranje. Ističe se potreba za korišćenjem alata za priznavanje neformalnog obrazovanja, podsticanje razvijene znanja i dobre prakse među državama članicama, kao i praćenje dugoročnog društvenog uticaja volontiranja na mlade i zajednice – naročito u kontekstu inkluzije, demokratskog učešća i odgovora na klimatske izazove.

- **Evropska povelja o lokalnom/regionalnom volontiranju (2013)** pruža preporuke za lokalne i regionalne vlasti o promovisanju volontiranja, podstičući okruženje koje omogućava volonterizam na lokalnom nivou. Povelja promovise saradnju između lokalnih samouprava i volonterskih organizacija kako bi se stvorilo okruženje podrške za volontere na nivou zajednice.
- **Povelja Evropske unije o osnovnim pravima (2000/C 364/01)** garantuje temeljna prava građana, među kojima su i pravo na slobodu udruživanja, kao i pravo na učešće u kulturnom, društvenom i profesionalnom životu. Kroz vrednosti poput solidarnosti i građanske participacije, Povelja implicitno prepoznaje i podržava volontiranje kao značajan oblik aktivnog građanskog angažmana.

Usklađenošću sa ovim dokumentima, Strategija ne samo da doprinosi ispunjavanju obaveza iz procesa pristupanja, već i pozicionira volonterizam kao alat za jačanje evropskih vrijednosti u crnogorskom društvu.

1.3. Usaglašenost s principima rodne ravnopravnosti

Strategija razvoja volonterizma 2025–2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu u potpunosti je usklađena s principima rodne ravnopravnosti, kao jednim od temeljnih vrijednosti savremenog demokratskog društva i ključnim prioritetom u procesu evropskih integracija. Uvažavajući obaveze iz Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021–2025¹² i relevantnih međunarodnih dokumenata, Strategija razvoja volonterizma prepoznaje potrebu za jednakim uključivanjem žena i muškaraca u sve aspekte volonterskog angažmana, bez obzira na pol, rodni identitet, starosnu dob, etničku pripadnost ili druge lične karakteristike.

¹² Vlada Crne Gore, *Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025. godine*, 2022.

Poseban akcenat stavljen je na uklanjanje rodni stereotipa u pružanju volonterskih usluga, osnaživanje žena i djevojaka kroz volonterske programe, kao i na promociju ravnopravne zastupljenosti polova u planiranju, sprovođenju i evaluaciji volonterskih aktivnosti. Strategija takođe podstiče razvoj rodno osjetljivih politika i praksi unutar organizacija koje se bave volonterizmom, čime se doprinosi stvaranju inkluzivnog i pravednog društvenog okruženja.

Usklađenošću sa Strategijom Evropske unije za rodnu ravnopravnost 2020–2025, koja promoviše jednakost, osnaživanje i borbu protiv rodno zasnovanog nasilja, Strategija volonterizma doprinosi ostvarivanju šireg cilja – izgradnji Crne Gore kao društva jednakih mogućnosti za sve.

Radna grupa za izradu Strategije razvoja volonterizma brojala je ukupno 17 članova, među kojima su bili predstavnici relevantnih državnih institucija, socijalnih partnera i civilnog sektora. Od tog broja, 12 članova su bile žene, dok je bilo 5 muškaraca, što znači da su žene činile približno 71% radne grupe. Ovakva struktura jasno pokazuje usaglašenost procesa izrade Strategije sa principima rodne ravnopravnosti, jer se kroz značajnu zastupljenost žena u radu Radne grupe osigurava ravnoteža u donošenju odluka, uvažavanje različitih perspektiva i jačanje inkluzivnog pristupa u razvoju volonterizma.

1.4. Usaglašenost s principima zaštite životne sredine

Strategija razvoja volonterizma 2025–2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu u saglasnosti je s principima zaštite životne sredine, koji predstavljaju temeljnu vrijednost crnogorskog društva još od proglašenja Crne Gore za prvu ekološku državu u svijetu 1991. godine. Uvažavajući sve izraženiju potrebu za održivim razvojem i očuvanjem prirodnih resursa, Strategija prepoznaje volonterizam kao važan mehanizam za uključivanje građana u aktivnosti koje doprinose zaštiti i unapređenju životne sredine.

Volonterski angažman u ovoj oblasti obuhvata širok spektar aktivnosti – od edukativnih kampanja i ekoloških radionica, preko akcija čišćenja i pošumljavanja, do podrške inicijativama za očuvanje biodiverziteta i borbu protiv klimatskih promjena. Strategija podstiče razvoj tzv. „zelenog volonterizma“, posebno među mladima, kroz partnerstva sa školama, organizacijama civilnog društva i lokalnim zajednicama.

Usklađenost sa *Poglavljem 27 – Životna sredina i klimatske promjene* u okviru pregovora o pristupanju EU ogleda se u podršci građanskom učešću u sprovođenju ekoloških politika, kao i u promociji evropskih vrijednosti održivosti, odgovornosti i solidarnosti. Strategija se

u zemlji. To znači da organizacije civilnog društva imaju realne mogućnosti da angažuju ljude, posebno kada je riječ o povremenim, lokalnim akcijama i kampanjama.¹⁸

Jedan od ključnih problema jeste nedostatak sistemske podrške i institucionalne infrastrukture za razvoj volonterizma. Ne postoji centralna baza podataka o volonterima i organizatorima volontiranja, niti mehanizmi za praćenje i vrednovanje njihovog doprinosa. Takođe, volontiranje nije dovoljno prepoznat kao oblik neformalnog obrazovanja i sticanja kompetencija, što dodatno obeshrabruje mlade da se uključe. Ipak, istraživanja pokazuju da volontiranje ima pozitivan uticaj na mentalno zdravlje, osjećaj pripadnosti i razvoj ličnih i profesionalnih vještina, što ga čini važnim resursom za društveni razvoj i socijalnu koheziju.

Uprkos izazovima, postoji izražena volja među građanima, posebno mladima, da se uključe u volonterske aktivnosti. To potvrđuju i brojni primjeri uspješnih lokalnih inicijativa koje su pokazale da volonterizam može biti snažan alat za rješavanje problema u zajednici, izgradnju solidarnosti i jačanje demokratske kulture. Strategija razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu upravo ima za cilj da odgovori na ove izazov i afirmiše volonterizam kao vrijednost i praksu od javnog interesa.

Glavni problem u oblasti volonterizma u Crnoj Gori jeste **nedovoljno razvijen i nefunkcionalan sistem volonterizma**. Ovaj problem proizilazi iz niza uzroka koji se nalaze u njegovom temelju.

Prije svega, ne postoji kontinuirano finansiranje programa volontiranja, što dovodi do njihove nesigurnosti i kratkoročnog karaktera. Dalje, nedovoljno se prepoznaje Youthpass kao relevantan dokument o stečenim kompetencijama kroz volontiranje, a institucionalna podrška organizovanom volontiranju je slaba ili nepostojeća. Nedostatak jedinstvenog sistema evidencije i statističkog praćenja volontiranja dodatno otežava planiranje i valorizaciju doprinosa volontera. Uzroci se ogledaju i u ograničenom broju volonterskih servisa, kao i u niskoj vidljivosti doprinosa volontera u društvu. Volontiranje se nedovoljno vrednuje, a iskustvo stečeno volontiranjem se ne priznaje formalno u obrazovnom procesu. Takođe, kontrola volonterskog angažmana prilikom zapošljavanja je neadekvatna, dok je koordinacija među institucijama koje uključuju volontere slaba.

Većina angažmana odvija se kroz ad hoc i kratkoročne projekte, pa su dugoročni i strukturirani programi rijetki, što ne omogućava kontinuitet. Kvalitet volonterskog iskustva

¹⁸ <https://knowledge.unv.org/country/montenegro?utm>

je neujednačen. Uz sve to, ne postoji posebno tijelo za upravljanje, promociju i praćenje efekata volonterizma, niti nacionalni program za njegov razvoj.

Sve navedeno dovodi do ozbiljnih posljedica: slaba infrastruktura volonterizma, nizak nivo društvene valorizacije volontiranja, ograničene mogućnosti za profesionalni razvoj volontera, nizak broj aktivnih volontera, nedovoljna usklađenost sa evropskim standardima i nedostatak povjerenja u volonterske programe. Ukratko, nedostatak pravnog, institucionalnog i finansijskog okvira je glavni uzrok problema u ovoj oblasti, dok se posljedice manifestuju kroz slabu valorizaciju, nizak broj volontera i neusklađenost sa EU praksama.

Takođe, razvoj volonterizma u Crnoj Gori neophodno integrisati **rodnu perspektivu** u javne politike. To podrazumijeva: uklanjanje obrazovnih stereotipa, priznavanje volonterskog iskustva u obrazovnom procesu, osnaživanje žena kroz volonterske programe u inovativnim sektorima, te njihovo aktivno uključivanje u donošenje odluka. Samo tako se može izgraditi sistem volonterizma koji je istovremeno funkcionalan, inkluzivan i usklađen sa evropskim standardima.

2.2. Izazovi, prepreke i primjeri dobre prakse

Volonterizam u Crnoj Gori suočava se s nizom strukturnih i društvenih prepreka koje ograničavaju njegov razvoj i širu društvenu valorizaciju. Jedan od ključnih izazova jeste **nedostatak institucionalne podrške** – ne postoji centralizovani registar volontera i organizatora volonterskog rada, niti nacionalna platforma koja bi omogućila koordinaciju, razmjenu informacija i promociju volonterizma aktivnosti na državnom nivou. Ovakav institucionalni vakuum otežava planiranje, praćenje i vrednovanje volonterskog doprinosa, kao i povezivanje volontera sa organizacijama koje nude mogućnosti za angažman.

Pored toga, volontiranje u Crnoj Gori često ostaje **nevidljivo u javnosti i nije dovoljno prepoznato u obrazovnom i profesionalnom kontekstu**. Volonteri rijetko dobijaju formalna priznanja za svoj doprinos, a iskustvo stečeno kroz volonterski angažman se rijetko vrednuje prilikom zapošljavanja ili nastavka obrazovanja. Dodatni problem predstavlja **povremena zloupotreba volontiranja**, gdje su volonteri angažovani na poslovima koji bi trebalo da budu plaćeni, što narušava povjerenje u volonterski sistem i obeshrabruje potencijalne učesnike.

Nedostatak edukacije i motivacije takođe predstavlja značajnu prepreku. Mnogi građani, posebno mladi, nisu dovoljno informisani o mogućnostima koje volonterizam nudi, niti o

njegovim benefitima za lični razvoj, sticanje vještina i doprinos zajednici. U školama i na univerzitetima volonterizam još uvijek nije sistemski integrisan u obrazovne programe, a nedovoljno je kampanja koje bi ga promovisale kao društveno vrijednu praksu.

Ipak, uprkos ovim izazovima, u Crnoj Gori postoje brojni primjeri uspješnih volonterskih inicijativa koje pokazuju snagu i potencijal građanskog angažmana. Crveni krst Crne Gore¹⁹ kontinuirano organizuje volonterske akcije u oblasti humanitarne pomoći, zdravstvene edukacije i podrške ranjivim grupama. Organizacija ADP-Zid²⁰ razvila je platforme za mobilnost mladih i međunarodne volonterske razmjene, čime je omogućila stotine angažmana širom Evrope. Fondacija Volonteri Crne Gore²¹ organizuje volonterske akcije širom zemlje, pruža podršku socijalno ugroženim grupama, edukuje mlade i promoviše humanitarni rad. Lokalne organizacije civilnog društva, školski volonterski klubovi i neformalne grupe građana sprovode ekološke, kulturne i socijalne projekte koji uključuju veliki broj mladih volontera i doprinose razvoju lokalnih zajednica.

Posebno je važno istaći ulogu volontera tokom kriznih situacija, poput pandemije COVID-19, poplava i požara, kada su pokazali izuzetnu solidarnost, organizovanost i spremnost da pomognu najugroženijima. Ovi primjeri potvrđuju da, uz adekvatnu podršku i promociju, volonterizam u Crnoj Gori može postati snažan instrument društvene kohezije, građanske odgovornosti i održivog razvoja.

2.3. Potencijali i perspektive

Istraživanja sprovedena u prethodnim godinama ukazuju na to da Crna Gora posjeduje značajan, ali još uvijek nedovoljno iskorišćen potencijal za razvoj volonterizma, naročito među mladima, studentima i penzionerima. Ove društvene grupe pokazuju visok nivo spremnosti za uključivanje u volonterske aktivnosti, ali im često nedostaju jasne informacije, institucionalna podrška i motivacioni mehanizmi. Volonterizam u ovom kontekstu ne predstavlja samo oblik društvene solidarnosti, već i važan alat za lični razvoj, sticanje građanskih kompetencija, unapređenje komunikacijskih i organizacionih vještina, kao i za jačanje osjećaja pripadnosti zajednici.

Pored toga, volonterski angažman može imati direktan uticaj na povećanje zapošljivosti, posebno kod mladih, kroz sticanje praktičnog iskustva, izgradnju profesionalnih mreža i razvoj radnih navika. Istovremeno, volonterizam doprinosi promociji evropskih vrijednosti

¹⁹ <https://ckcg.me/>

²⁰ <https://zid.org.me/>

²¹ <https://www.volontericrnegore.me/mjesecni-donatori>

kao što su solidarnost, aktivno građanstvo i međugeneracijska saradnja. Strategija razvoja volonterizma 2026-2029 s Akcionim planom za 2026-2027. godinu prepoznaje ove potencijale i usmjerena je na njihovo osnaživanje kroz konkretne mjere, uključujući razvoj edukativnih programa, uspostavljanje lokalnih volonterskih servisa, jačanje međusektorske saradnje i promociju volonterizma kao društveno vrijedne i strateški važne prakse.

Prepoznavanje i vrednovanje volontiranja u Crnoj Gori predstavlja značajan potencijal za uravnotežen razvoj svih crnogorskih regija i društva u cjelini. Kao rezultat sprovedene analize, izdvajaju se ključne preporuke koje mogu doprinjeti jačanju i podsticanju volonterskog angažmana, a koje su prepoznate analizom Ministarstva - *Mapiranje i analiza stanja u oblasti volonterizma u Crnoj Gori*:

- **Izrada i usvajanje strateškog okvira za razvoj volonterizma** - Neophodno je definisati dugoročnu viziju i ciljeve volonterizma kroz strateški dokument koji će usmjeravati razvoj i podršku volonterskim inicijativama.
- **Izrada i usvajanje novog zakonodavnog okvira i kreiranje povoljnih politika koje podržavaju volontiranje** - Potrebno je uskladiti zakonske propise sa najboljim praksama, jasno definisati prava i obaveze volontera i obezbijediti institucionalnu podršku volontiranju,
- **Pružanje systemske podrške nevladinim organizacijama koje promovišu i koordiniraju volonterske aktivnosti** - Važno je obezbijediti adekvatnu podršku za nevladine organizacije, kako bi efikasno razvijale i upravljale volonterskim projektima,
- **Aktivna promocija volonterizma i podizanje svijesti javnosti o njegovom značaju i vrijednostima** - Organizovanje kampanja i edukativnih programa koji ističu pozitivne aspekte volontiranja i motivišu građane da se uključe,
- **Podsticanje razvoja volontiranja kroz partnerstva i društveno-odgovorne inicijative** - Saradnja između državnih institucija i civilnog društva može doprinjeti širenju volonterskih prilika i povećanju njihove dostupnosti,
- **Organizacija edukacija i obuka za volontere, radi sticanja neophodnih vještina i znanja** - Potrebno je omogućiti volonterima pristup treninzima i programima koji razvijaju njihove kompetencije i pripremaju ih za različite zadatke,
- **Priznavanje i nagrađivanje doprinosa volontera** - Neophodno je uvesti sistem vrednovanja volonterskog iskustva kroz sertifikate, bodovanje prilikom zapošljavanja i druge pogodnosti,
- **Olakšavanje pristupa volonterskim aktivnostima putem efikasnih platformi i informativnih kanala** - Kreiranje digitalne baze volontera i volonterskih prilika omogućilo bi lakšu komunikaciju i brži pronalazak odgovarajućih angažmana.

2.4. SWOT analiza

SNAGE

- Postojanje aktivnog civilnog sektora, koji uključuje nevladine organizacije, a koji imaju višegodišnje iskustvo u angažovanju volontera kroz projekte, edukacije, humanitarne i ekološke akcije;
- Zakon o volonterskom radu koji formalno prepoznaje i uređuje ovu oblast, a u toku je priprema novog Zakona o volontiranju;
- Tradicionalne vrijednosti solidarnosti i zajedništva u manjim zajednicama, što predstavlja snažan temelj za dalji razvoj volonterizma;
- Povezanost Crne Gore s međunarodnim programima, što omogućava mladima da volontiraju u inostranstvu;
- Volonterizam kao snažan mehanizam za sticanje vještina, razvijanje profesionalnih kompetencija i radnih navika, čime direktno doprinosi povećanju zapošljivosti mladih i njihovoj aktivnijoj integraciji na tržište rada;
- Postojanje razvijene kulture solidarnosti u kriznim situacijama odražava visok nivo društvene kohezije i spremnosti građana na zajedničko djelovanje;
- Dugogodišnje iskustvo i infrastruktura Nacionalnog volonterskog servisa, uključujući volonterske klubove u školama i obučene nastavnike, pedagoge i psihologe za volonterski menadžment;
- Postojanje obučenog kadra u OCD, lokalnim upravama i institucijama (preko 450 predstavnika prošlo obuke iz volonterskog menadžmenta);
- Iskustvo u organizaciji masovnih akcija sa hiljadama učesnika („Let's do it Montenegro“, „Dan dobrih djela“);
- Postojanje metodologije za mjerenje ekonomske vrijednosti volontiranja razvijene uz podršku ILO-a i Johns Hopkins univerziteta;
- Učešće u evropskim programima (Erasmus+, Evropski korpus solidarnosti) koji donose standarde kvaliteta i međunarodno povezivanje;
- Pozitivna percepcija volontiranja među mladima.

SLABOSTI

- Neujednačen i nedovoljno razvijen pravni okvir; Zakon o volontiranju nije usvojen, postojeći Zakon o volonterskom radu je zastario;
- Nepostojanje kontinuiranog finansiranja za programe volontiranja;
- Slaba prepoznatost Youthpass-a kao relevantnog dokumnta o stečenim kompetencijama kroz sprovedene programe volontiranja;
- Ne postoji kontinuirana podrška organizovanom volontiranju (EU poveznica: European Charter on Local and Regional Volunteering (2013));
- Nepostojanje jedinstvenog sistema evidencije – nema statističkog praćenja prema ILO Manual on the Measurement of Volunteer Work (EU poveznica: European Statistical System i ILO Guidelines – zahtjev za usklađenim metodama praćenja);
- Ograničeni broj volonterskih servisa (EU poveznica: European Youth Strategy – prioritet "Youth Engagement" uključuje promociju i prepoznavanje volontiranja);
- Niska vidljivost doprinosa volontera i nedovoljna društvena valorizacija volonterizma;
- Nepostojanje mogućnosti za formalno priznavanje iskustva stečenog volontiranjem u obrazovnom procesu;
- Neadekvatna kontrola volonterskog angžmana prilikom zapošljavanja;
- Nedovoljna koordinacija među institucijama koje uključuju volontere (škole, opštine, NVO sektor);
- Ograničena dostupnost dugoročnih i strukturiranih programa iz razloga što se većina angažmana odvija ad hoc, kroz kratkoročne projekte koji ne omogućavaju kontinuitet niti profesionalni razvoj volontera
- Neujednačen kvalitet volonterskog iskustva – zbog nedostatka obuke i supervizije, volonteri ponekad nisu adekvatno pripremljeni
- Nepostojanje posebnog tijela za upravljanje, promociju i praćenje efekata volonterizma;
- Nepostojanje posebnog programa za razvoj volonterizma u Crnoj Gori.

PRILIKE

- Izrada i usvajanje Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom 2025-2027;
- Izrada i usvajanje novog Zakona o volontiranju;
- Kreiranje registra volontera i volonterskih organizacija;
- Izrada posebnog programa za volontere;
- Međunarodne inicijative i programi (kao što su Erasmus+ Youth i Evropske snage solidarnosti) koji nude podršku volonterskim projektima;
- Regionalna i evropska saradnja kroz mreže za razmjenu iskustava i jačanje kapaciteta;
- Potencijal za inkluziju marginalizovanih grupa - volonterizam se može koristiti kao alat za socijalno uključivanje mladih, osoba sa invaliditetom ili manjinskih zajednica;
- Potencijal za rješavanje konkretnih problema lokalnih zajednica kroz volonterske akcije - npr. uređivanje igrališta i zelenih površina, organizovanje sportskih, rekreativnih, kulturnih i drugih događaja;
- Jačanje školskih i studentskih programa servisnog učenja;
- Strukturirano korporativno volontiranje povezano sa lokalnim razvojem;
- Korišćenje postojećih evropskih mreža i programa za obuke, razmjenu i finansiranje;
- Osiguravanje kontinuiranog finansiranja CCD koji su prepoznati kao organizatori volontiranja.

PRIJETNJE

- Neadekvatna implementacija zakonskih okvira i spor proces institucionalnih reformi;
- Ekonomska nesigurnost i nedostatak slobodnog vremena među građanima, što umanjuje njihovu spremnost i vrijeme za volontiranje;
- Odliv mladih i demografski pad koji smanjuju bazu potencijalnih volontera i nosilaca građanskog aktivizma;
- Smanjenje povjerenja građana, naročito mladih u dugoročne efekte volonterskih aktivnosti;
- Politička instrumentalizacija volonterskih inicijativa koja može narušiti njihovu autonomiju i povjerenje građana;
- Nedostatak kontinuiranog javnog finansiranja bez čega je teško razvijati održive volonterske programe na nacionalnom nivou.

3. Strateški i operativni ciljevi

3.1. Strateški i razvojni ciljevi

Vizija:

Crna Gora kao društvo u kojem je volonterizam prepoznat, cijenjen i sistemski podržan kao izraz građanske odgovornosti, solidarnosti i aktivnog doprinosa zajednici.

Misija:

Stvoriti podsticajno okruženje za razvoj volonterizma kroz unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira, jačanje kapaciteta organizatora volontiranja, promociju volonterskih vrijednosti i osnaživanje građana svih uzrasta da se aktivno uključe u volonterske aktivnosti.

Crna Gora teži da postane društvo u kojem je volonterizam prepoznat, cijenjen i sistemski podržan kao važan izraz građanske odgovornosti, solidarnosti i aktivnog doprinosa zajednici. U skladu s navedenom vizijom, misija je da se stvori podsticajno i održivo okruženje za razvoj volonterizma putem unapređenja pravnog i institucionalnog sistema, jačanjem kapaciteta svih aktera, promovisanjem vrijednosti volontiranja i osnaživanjem građana svih uzrasta da aktivno učestvuju. Ključni elementi održivog sistema volonterizma:

- **Regulatorni i institucionalni okvir:** osnova održivog volonterizma biće izgradnja jasnog i usklađenog zakonodavstva, odnosno novog Zakon o volontiranju, kao i uspostavljanje nadležnih tijela praćenje oblasti volonterizma. Poseban fokus biće na jačanju međuresorne saradnju.
- **Finansijski instrumenti:** razvijace se stabilni i predvidivi mehanizmi finansiranja volonterskih inicijativa kroz podršku države, uz saradnju sa međunarodnim i domaćim donatorima.
- **Ljudski kapital i infrastruktura podrške:** posebna pažnja biće posvećena edukaciji volontera, nastavnog i stručnog kadra, kao i zaposlenih u javnoj upravi, uz razvoj volonterskih servisa, baza podataka, digitalnih alata i sl. Podrška organizatorima volontiranja obuhvataće administrativnu pomoć nadležnog ministarstva.

- **Društveni uticaj i prepoznatljivost volonterizma:** volonterizam će biti aktivno promovisan kao sredstvo za jačanje međugeneracijske solidarnosti, inkluzije i društvene kohezije. Pokazatelji društvenog uticaja pratiće se kroz godišnje izvještaje i analize koristi za zajednicu.
- **Pristup tržištu rada:** volontiranje će se afirmisati kao put ka zapošljivosti, naročito za mlade, kroz priznavanje stečenih vještina, uključivanje u individualne planove zapošljavanja i povezivanje sa programima stručne prakse.
- **Digitalna transformacija i inovacije:** u cilju modernizacije sektora, biće podsticana digitalizacija volonterskih procesa, uključujući online prijave, praćenje učešća, kao i razvoj aplikacija za spajanje volontera i organizatora.
- **Održivost i monitoring:** razvijaće se sistem kontinuiranog praćenja i evaluacije, kako bi se omogućilo prilagođavanje politika i bolje korišćenje resursa.

Ovaodrij okvir omogućava integrisani i strateški pristup razvoju volonterizma u Crnoj Gori, osiguravajući njegov dugoročni doprinos demokratskom, inkluzivnom i otpornom društvu.

Prioritetni strateški razvojni ciljevi za period od 2025. do 2029. godine su:

1. **Jačanje sistema i infrastrukture za volonterizam**
2. **Afirmacija i promocija društvene vrijednosti volontiranja**

Razviti inkluzivan i održiv ekosistem volonterizma koji osnažuje mlade i sve građane da kroz aktivno učešće u zajednici doprinose društvenom razvoju, solidarnosti i promociji društvenih vrijednosti, u cilju jačanja socijalne kohezije i podsticanja demokratskih procesa u Crnoj Gori

Područje 1

Sistemska razvoj,
institucionalno jačanje i
standardizacija volonterizma

Strateški cilj 1

Jačanje sistema i infrastrukture
za volonterizam

Područje 2

Osnaživanje, inkluzija i
afirmacija volontera kroz
sistemska podršku i promociju
volonterizma kao društveno
vrijedne i poželjne prakse

Strateški cilj 2

Afirmacija i promocija
društvene vrijednosti
volontiranja

Svaki od navedena dva strateška cilja doprinose stvaranju povoljnog ekosistema za razvoj volonterizma, čime se daju smjernice za usmjeravanje javnih politika, planiranje konkretnih mjera, mobilizaciju resursa i jačanje institucionalne, pravne i društvene podrške volonterskom angažmanu u Crnoj Gori.

3.2. Operativni ciljevi, aktivnosti i indikatori

Odabrani strateški ciljevi mogu se dugoročno postići ciljanim djelovanjem, što se ogleda u **operativnim ciljevima** koji se postavljaju za svaki izabrani strateški cilj posebno.

Strateški ciljevi	Operativni ciljevi
1. Jačanje sistema i infrastrukture za volonterizam	1.1. Unaprijediti zakonodavni i institucionalni okvir za volonterski angažman 1.2. Ojačati kapacitete organizatora volontiranja kroz podršku, obrazovanje i umrežavanje
2. Afirmacija i promocija društvene vrijednosti volontiranja	2.1. Razviti sistem podrške i motivacije za volontere 2.2. Promovisati društvenu vrijednost volontiranja kroz kampanje i obrazovne programe

Strateški cilj 1: Jačanje sistema i infrastrukture za volonterizam

Strateški cilj 1: Jačanje sistema i infrastrukture za volonterizam usmjeren je ka stvaranju održivog, funkcionalnog i inkluzivnog okruženja koje omogućava dinamičan razvoj volontiranja na svim nivoima društva. Njegova suština ogleda se u unapređenju zakonodavnog i institucionalnog okvira, usklađenog s evropskim standardima, kroz jasno definisane obaveze i uloge relevantnih aktera. Time se postavlja temelj za kreiranje stabilnog i podsticajnog ambijenta u kojem građani imaju širok pristup kvalitetnim i društveno korisnim volonterskim programima. Poseban fokus je na osnaživanju organizatora volontiranja kroz razvoj njihovih stručnih kapaciteta, dostupnost tehničke i finansijske podrške, obuke i mentorstvo, čime se povećava dostupnost i kvalitet volonterskih angažmana, te dugoročna održivost sektora. Pored toga, cilj uključuje uspostavljanje

sveobuhvatnog sistema praćenja, evaluacije i istraživanja volonterizma, baziranog na pouzdanim podacima, digitalnim alatima i analitičkim metodama, koji omogućava kontinuirano strateško planiranje, transparentnost i prilagođavanje politika potrebama zajednice. Kroz ove komponente, volontiranje se afirmiše kao prepoznatljiv oblik građanskog angažmana, koji doprinosi društvenom razvoju i podstiče participaciju građana bez obzira na uzrast, obrazovanje ili društveni status.

Problemi koji proističu iz trenutnog stanja:

- Nepotpuna zakonska regulativa u oblasti volonterizma,
- Nedostatak podzakonskih akata i smjernica koje bi omogućile operativnu primjenu zakona u praksi,
- Neredovna koordinacija između institucija na nacionalnom i lokalnom nivou u oblasti podrške i regulisanja volonterskih aktivnosti,
- Nedovoljno razvijen institucionalni okvir za praćenje sprovođenja volonterskih politika (odsustvo nadležnog tijela ili mehanizama kontrole),
- Nedovoljna uključenost lokalnih samouprava u kreiranje i sprovođenju volonterskih politika koje su prilagođene potrebama zajednice,
- Ograničeni kapaciteti organizatora volonterskih aktivnosti zbog nedostatka finansijskih i tehničkih resursa koji otežavaju organizovanje kvalitetnih volonterskih aktivnosti,
- Ograničeni kapaciteti organizatora volonterskih aktivnosti da u svoje aktivnosti uključe osobe iz marginalizovanih ili osjetljivih kategorija,
- Nepostojanje centralizovane baze podataka o volonterima i organizatorima volontiranja,
- Slaba institucionalna koordinacija u oblasti prikupljanja i razmjene podataka o volonterizmu,
- Ograničena dostupnost istraživanja o volonterizmu, posebno iz perspektive mladih i ranjivih grupa,
- Slaba integracija volonterizma u zvanične statističke sisteme, što ograničava mogućnost međunarodnog poređenja i usklađivanja sa EU standardima.

Operativni cilj 1.1. Unaprijediti zakonodavni i institucionalni okvir za volonterski angažman

Operativni cilj 1.1. ima za zadatak da unaprijedi zakonodavni i institucionalni okvir za volonterski angažman, kako bi se stvorili jasni, primjenjivi i podsticajni uslovi za razvoj volontiranja u Crnoj Gori. Kroz usklađivanje sa evropskim standardima, cilj obuhvata

definisanje preciznih uloga i odgovornosti svih relevantnih aktera, uključujući državne institucije, lokalne samouprave i organizatore volontiranja. Takođe se fokusira na izradu i implementaciju politika koje prepoznaju i podržavaju volonterski rad kao vrijedan doprinos društvenom razvoju, te na jačanje kapaciteta institucija i organizatora volontiranja. Ovim pristupom stvara se pravna i institucionalna osnova koja osigurava transparentnost, profesionalizaciju i dugoročnu održivost sektora volonterizma. Cilj unapređenja volonterizma u Crnoj Gori zasniva se i na uspostavljanju jasnih, primjenjivih i sveobuhvatnih standarda kvaliteta koji će služiti kao okvir za planiranje, sprovođenje i evaluaciju volonterskih aktivnosti. Ovi standardi omogućavaju organizatorima da unaprijede profesionalnost, transparentnost i efikasnost u radu sa volonterima, uz poštovanje etičkih principa, prava volontera i potreba zajednice.

Aktivnosti:

Aktivnosti u okviru operativnog cilja 1.1. usmjerene su na stvaranje sveobuhvatnog sistema koji prepoznaje, uređuje i podržava volonterizam kao značajan društveni doprinos i instrument građanskog angažmana. U tom smislu, planirano je **izrađivanje nacrtu novog Zakona o volontiranju**, kojim će se unaprijediti postojeći pravni okvir i jasno definisati prava i obaveze volontera i organizatora volontiranja. Pored toga, biće izrađeni i relevantni **podzakonski akti** koji će omogućiti efikasnu primjenu zakona u praksi.

Dodatno, planirana je **izrada Registra volontera i volonterskih organizacija**, kao centralne baze podataka koja omogućava praćenje trendova, povezivanje aktera i unapređenje transparentnosti u oblasti volonterizma. Posebna pažnja biće posvećena **sprovođenju istraživanja o volonterizmu na nacionalnom i lokalnom nivou**, u saradnji sa akademskom zajednicom i organizacijama civilnog društva, kako bi se obezbijedila analiza postojećeg stanja i mjerio društveni uticaj volonterizma. Rezultati istraživanja biće predstavljeni kroz **javne prezentacije, diskusije, okrugle stolove i konferencije**, čime se doprinosi većoj informisanosti i uključivanju javnosti u proces donošenja odluka.

U cilju jačanja kulture volontiranja i promocije njegovog značaja u kontekstu savremenih društvenih i poslovnih vrijednosti, planirane su **promotivne kampanje i aktivnosti usmjerene na afirmaciju volonterizma kao alata za primjenu ESG principa i koncepta društvene odgovornosti preduzeća (CSR)**. Takođe, biće održane **konsultacije sa organizacijama koje uključuju volontere** radi razmjene iskustava, identifikovanja izazova i unapređenja sektorskih politika.

Sve navedene mjere i aktivnosti doprinijeće uspostavljanju stabilnog, funkcionalnog i održivog sistema podrške volonterizmu u Crnoj Gori, uz jačanje partnerstva između države, civilnog društva i privrede, te afirmaciju volonterizma kao integralnog dijela javnih politika i društvenog razvoja.

Tabela 1: Operativni cilj 1.1.

Strateški cilj 1: Jačanje sistema i infrastrukture za volonterizam			
Operativni cilj 1.1: Unaprijediti zakonodavni i institucionalni okvir za volonterski angažman			
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Povećan broj registrovanih volontera na godišnjem nivou	196 (Izvor verifikacije: Podaci od ZZZCG)	250 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)	350 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)
Povećan broj organizatora volonterskog rada	28 (Izvor verifikacije: Podaci od ZZZCG)	35 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)	40 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)
Rast povjerenja građana u volontiranje kao oblik društvene angažovanosti	Prema Mapiranju i analizi stanja u oblasti volonterizma u Crnoj Gori iz juna 2025. godine, kroz volonterske aktivnosti, građani imaju priliku da neposredno učestvuju u procesima demokratizacije i jačanju participativne kulture, što volonterizam čini značajnim faktorom u izgradnji inkluzivnog i pravednijeg društva. (Izvor verifikacije: Dokument Mapiranje i analiza stanja u oblasti volonterizma u	Do kraja 2027. godine, cilj je da povjerenje poraste na 50%. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Do 2029. godine, cilj je da 70% građana izražava visoko povjerenje u volontiranje. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).

	Crnoj Gori iz juna 2025. godine)		
Povećano zadovoljstvo volontera u vezi s uslovima angažovanja i podrškom	n.a.	Na skali od 1 do 5, prosječna ocjena zadovoljstva volontera iznosi najmanje 3. (Izvor verifikacije: Istraživanje među volonterima - upitnik koji mjeri zadovoljstvo uslovima za volontiranje, komunikacijom, obukom, priznanjem, itd.)	Na skali od 1 do 5, prosječna ocjena zadovoljstva volontera iznosi najmanje 4,2. (Izvor verifikacije: Istraživanje među volonterima - upitnik koji mjeri zadovoljstvo uslovima za volontiranje, komunikacijom, obukom, priznanjem, itd.)
Indikatori rezultata	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Izrađen nacrt Zakona o volontiranju	n.a.	1 (Izvor verifikacije: sajt Vlade Crne Gore, Katalog propisa)	1 (Izvor verifikacije: sajt Vlade Crne Gore, Katalog propisa)
Izrađen Registar volontera i volonterskih organizacija	n.a.	1 (Izvor verifikacije: Online dostupan Registar)	1 (Izvor verifikacije: Online dostupan Registar)
Broj održanih konsultacija sa organizacijama koje uključuju volontere radi unapređenja oblasti	n.a.	5 (Izvor verifikacije: Zapisnici sa održanih sastanaka, izvještaji)	10 (Izvor verifikacije: Zapisnici sa održanih sastanaka, izvještaji)
Broj sprovedenih istraživanja o volonterizmu na nacionalnom i lokalnom nivou	n.a.	2 (Izvor verifikacije: Publikovani rezultati istraživanja)	4 (Izvor verifikacije: Publikovani rezultati istraživanja)
Broj održanih javnih prezentacija, diskusija ili konferencija povodom novog Zakona o	n.a.	4 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)	8 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)

volontiranju i istraživačkih nalaza			
Broj realizovanih promocija volonterizma kao alata za primjenu ESG principa i koncepta društvene odgovornosti preduzeća	n.a.	1 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)	2 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)

Operativni cilj 1.2. Ojačati kapacitete organizatora volontiranja kroz podršku, obrazovanje i umrežavanje

Operativni cilj 1.2. usmjeren je na osnaživanje organizatora volontiranja kroz sistemsku podršku, kontinuirano obrazovanje i umrežavanje, kako bi se povećao kvalitet, inkluzivnost i održivost volonterskih programa. Ovaj cilj podrazumijeva pružanje tehničke i finansijske pomoći, organizovanje obuka, radionica i mentorstva za sticanje relevantnih znanja i vještina, i sl. Kroz profesionalizaciju i jačanje kapaciteta, organizatori volontiranja stiču bolje alate za koordinaciju aktivnosti, mobilizaciju volontera i postizanje pozitivnog društvenog uticaja, čime se doprinosi razvoju dinamičnog i funkcionalnog volonterskog sektora na lokalnom i nacionalnom nivou.

Aktivnosti:

Aktivnosti u okviru operativnog cilja 1.2. usmjerene su na jačanje kapaciteta organizacija koje uključuju volontere, s ciljem unapređenja kvaliteta, profesionalizacije i održivosti volonterskih programa u Crnoj Gori. U okviru ovog cilja planirano je **organizovanje stručnih obuka i treninga za zaposlene i volontere** radi jačanja njihovih kompetencija u planiranju, sprovođenju i evaluaciji volonterskih programa. Obuke će obuhvatiti teme kao što su upravljanje volonterima, standardi kvaliteta, projektno planiranje, praćenje i izvještavanje, kao i razvoj partnerskih odnosa između organizacija civilnog društva, institucija i privatnog sektora. Time se doprinosi profesionalizaciji sektora i unaprjeđenju kvaliteta volonterskog angažmana.

Radi sistemskog pristupa razvoju volonterizma, biće **formirano tijelo za praćenje volonterizma na nacionalnom nivou**, koje će pratiti realizaciju politika, programa i projekata u oblasti volontiranja, analizirati trendove i predlagati mjere za unapređenje. Ovo tijelo će sarađivati sa relevantnim institucijama, lokalnim samoupravama i organizacijama civilnog društva, te obezbjeđivati razmjenu informacija i koordinaciju aktivnosti u sektoru.

Financijska podrška organizacijama koje uključuju volontere biće obezbijedena kroz **realizaciju javnog konkursa za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti volonterizma**, koji će se sprovoditi **jednom godišnje**. Ovaj konkurs ima za cilj podsticanje organizacija da razvijaju i sprovedu inovativne volonterske programe, posebno one koji doprinose inkluziji, solidarnoj ekonomiji, obrazovanju i zaštiti životne sredine.

Pored toga, planirana je realizacija **javnog konkursa "Partnerstvom do cilja"** za sprovođenje **dvogodišnjeg programa „Mreža resursnih centara u Crnoj Gori“**, koji će omogućiti stvaranje mreže organizacija sa ulogom resursnih centara za volonterizam na nacionalnom i lokalnom nivou.

Sve navedene aktivnosti doprinijeće stvaranju snažnog, profesionalnog i održivog sistema organizatora volontiranja, koji će imati potrebne kapacitete, resurse i podršku da razvijaju volonterske programe visokog kvaliteta, usklađene sa potrebama zajednice i prioritetima javnih politika.

Tabela 2: Operativni cilj 1.2.

Strateški cilj 1: Jačanje sistema i infrastrukture za volonterizam			
Operativni cilj 1.2: Ojačati kapacitete organizatora volontiranja kroz podršku, obrazovanje i umrežavanje			
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Povećanje broja zajedničkih inicijativa i projekata	13 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026. i 2027. godini)	30 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026. i 2027. godini)	45 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026. i 2027. godini)
Povećano zadovoljstvo korisnika (organizacija i volontera) u vezi sa	n.a.	Na skali od 1 do 5, prosječna ocjena zadovoljstva volontera iznosi najmanje 3.	Na skali od 1 do 5, prosječna ocjena zadovoljstva volontera iznosi najmanje 4,2.

institucionalnom podrškom		(Izvor verifikacije: Istraživanje među korisnicima - upitnik koji mjeri zadovoljstvo u vezi sa institucionalnom podrškom)	(Izvor verifikacije: Istraživanje među korisnicima - upitnik koji mjeri zadovoljstvo u vezi sa institucionalnom podrškom)
Veća zastupljenost oblasti volonterizma u lokalnim razvojnim politikama i budžetima	15 od 25 lokalnih samouprava uključuje aktivnosti u vezi s volonterizmom u svojim LAP. (Izvor verifikacije: Analiza postojećih LAP - planski dokumenti opština za 2025).	Cilj je da do 2027, 18 lokalnih samouprava uključe volonterske programe u svoje razvojne dokumente. (Izvor verifikacije: Analiza postojećih LAP - planski dokumenti opština za 2025, 2026. i 2027).	Cilj je da do 2029, 22 lokalnih samouprava uključe volonterske programe u svoje razvojne dokumente. (Izvor verifikacije: Analiza postojećih LAP - planski dokumenti opština za 2025, 2026, 2027, 2028 i 2029).
Indikatori rezultata	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Broj organizovanih stručnih obuka i treninga za zaposlene i volontere	8 (Izvor verifikacije: Podaci dobijeni od NVO sektora)	10 (Izvor verifikacije: Podaci dobijeni od NVO sektora)	15 (Izvor verifikacije: Podaci dobijeni od NVO sektora)
Formirano tijelo za praćenje volonterizma na nacionalnom nivou	n.a.	1 (Izvor verifikacije: Odluka Vlade Crne Gore)	1 (Izvor verifikacije: Odluka Vlade Crne Gore)
Realizovan javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti volonterizma (1 godišnje)	1 (Izvor verifikacije: Odluka o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025. godini)	3 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026. i 2027. godini)	5 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026, 2027, 2028. i 2029. godini)
Realizovan javni konkurs	0	1	1

Partnerstvom do cilja, za realizaciju dvogodišnjeg programa „Mreža resursnih centara u Crnoj Gori“		(Izvor verifikacije: Odluka o raspodjeli sredstava)	(Izvor verifikacije: Odluka o raspodjeli sredstava)
--	--	---	---

Strateški cilj 2: Afirmacija i promocija društvene vrijednosti volontiranja

Strateški cilj 2: Afirmacija i promocija društvene vrijednosti volontiranja obuhvata niz mjera usmjerenih na stvaranje podsticajnog i inkluzivnog ambijenta u kojem su volonteri prepoznati, podržani i motivisani da aktivno doprinose razvoju zajednice. Kroz sistemsko priznavanje volonterskog angažmana u obrazovanju, zapošljavanju i javnim politikama, volontiranje se afirmiše kao vrijedan oblik društvenog angažmana. Razvijanjem mehanizama za vidljivost volonterskog rada, poput javnih priznanja, sertifikata, medijske promocije i uključivanja volontera u procese odlučivanja, jača se osjećaj vrijednosti i pripadnosti među volonterima, dok se istovremeno unapređuje povjerenje građana u organizatore volontiranja. Fokus je i na kontinuiranoj promociji volonterizma kroz obrazovne programe, kampanje i javne događaje, s posebnim akcentom na uključivanje mladih, čime se jača kultura volontiranja zasnovana na solidarnosti, aktivnom građanstvu i društvenoj koheziji. Na taj način, volonterizam se pozicionira kao temelj humanih vrijednosti i pokretač pozitivnih društvenih promjena u Crnoj Gori.

Problemi koji proističu iz trenutnog stanja:

- Slaba vidljivost doprinosa volontera u javnosti i medijima, što utiče na motivaciju i društvenu percepciju volontiranja,
- Ograničeni mehanizmi za formalno priznanje volonterskog angažmana (npr. sertifikati, preporuke, javna priznanja),
- Ograničena uključenost volontera u procese donošenja odluka i kreiranja politika koje ih se direktno tiču,
- Nedostatak psihosocijalne podrške i zaštite za volontere u kriznim situacijama ili kontaktu sa ranjivim grupama,
- Nedovoljna dostupnost informacija o pravima i mogućnostima koje volonteri imaju u okviru postojećih programa,
- Nedovoljna valorizacija volontiranja u strateškim dokumentima i budžetskim planovima na nacionalnom i lokalnom nivou,
- Ograničena medijska zastupljenost volontiranja i pozitivnih primjera iz prakse,

- Nedostatak koordinisanih promotivnih kampanja na nacionalnom i lokalnom nivou,
- Nedovoljna informisanost građana o pravima, mogućnostima i benefitima volontiranja,
- Ne postoji sistemsko priznavanje volontiranja u obrazovanju (prilikom upisa na fakultet i sl).

Operativni cilj 2.1. Razviti sistem podrške i motivacije za volontere

Ovaj cilj ima za svrhu uspostavljanje sistema priznanja i nagrađivanja volontera, kako bi se njihov doprinos zajednici formalno valorizovao i društveno afirmisao. Kroz ovaj cilj nastoji se povećati motivacija građana za uključivanje u volonterske aktivnosti, jačati osjećaj pripadnosti i satisfakcije među volonterima, te promovisati volonterizam kao vrijedan oblik društvenog angažmana. Priznavanje volonterskog angažmana doprinosi razvoju kulture zahvalnosti, podstiče kontinuirano angažovanje i omogućava volonterima da svoj doprinos prepoznaju kao relevantan u obrazovnom, profesionalnom i ličnom razvoju.

Aktivnosti:

Aktivnosti u okviru operativnog cilja 2.1. usmjerene su na jačanje ljudskih kapaciteta i unapređenje društvenog statusa volontera i koordinatora volontiranja, kao ključnih aktera u razvoju volonterskog sistema. Mjere se fokusiraju na edukaciju, priznanje doprinosa i promociju volonterizma kao vrijednog oblika građanskog angažmana i profesionalnog razvoja.

U cilju unapređenja kvaliteta upravljanja volonterskim programima, planirano je **sprovedenje obuka za koordinatore volontera i organizatore volontiranja**, koje će obuhvatiti teme poput planiranja i upravljanja volonterskim aktivnostima, motivacije i podrške volonterima, procjene učinka i etičkih standarda u radu sa volonterima. Ove obuke imaju za cilj profesionalizaciju uloge koordinatora i jačanje organizacionih kapaciteta subjekata koji uključuju volontere.

Paralelno s tim, biće **sprovedene obuke za same volontere**, usmjerene na razvoj ličnih i profesionalnih vještina, unapređenje građanske kompetencije, te podizanje svijesti o značaju volonterizma kao puta ka ličnom razvoju i većoj zapošljivosti. Obuke će biti realizovane u saradnji sa organizacijama civilnog društva, obrazovnim institucijama i javnim službama, uz poseban akcenat na uključivanju mladih, nezaposlenih i ranjivih grupa.

U svrhu afirmacije i priznanja doprinosa volontera, planirano je **organizovanje godišnjih ceremonija nagrađivanja volontera i njihova promocija**, sa ciljem javnog prepoznavanja izuzetnih dostignuća i promocije vrijednosti solidarnosti, humanosti i aktivnog građanstva.

Dodatno, u saradnji sa **Zavodom za zapošljavanje Crne Gore (ZZZCG)**, biće **organizovane grupne radionice i seminari** sa ciljem promovisanja volontiranja kao značajnog koraka u procesu zapošljavanja i profesionalne integracije mladih i nezaposlenih lica. Ove aktivnosti povezaće volonterizam sa razvojem vještina zapošljivosti, praktičnim iskustvima i sticanjem kompetencija koje povećavaju konkurentnost na tržištu rada.

Sve navedene mjere doprinose jačanju sistema podrške volonterima i koordinatorima, unapređenju njihovih kompetencija i vidljivosti, te razvoju kulture prepoznavanja i valorizacije volonterskog doprinosa kao važnog elementa društvenog razvoja i solidarnosti u Crnoj Gori.

Tabela 3: Operativni cilj 2.1.

Strateški cilj 2: Afirmacija i promocija društvene vrijednosti volontiranja			
Operativni cilj 2.1: Razviti sistem podrške i motivacije za volontere			
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Povećana motivacija građana da se uključe u volonterske aktivnosti	n.a.	25% ispitanika izjavilo je da razmatra mogućnost uključivanja u volonterske aktivnosti (Izvor verifikacije: Realizovano istraživanje)	35% ispitanika izjavilo je da razmatra mogućnost uključivanja u volonterske aktivnosti (Izvor verifikacije: Realizovano istraživanje)
Porast broja volontera na duži vremenski period u organizacijama	U prosjeku, organizatori volontiranja imaju 80 volontera koji volontiraju više od 3 mjeseca godišnje (Izvor verifikacije: Analiza izvršena na osnovu podataka dobijenih od NVO sektora)	U prosjeku, organizatori volontiranja imaju 100 volontera koji volontiraju više od 3 mjeseca godišnje (Izvor verifikacije: Analiza izvršena na osnovu podataka dobijenih od NVO sektora)	U prosjeku, organizatori volontiranja imaju 120 volontera koji volontiraju više od 3 mjeseca godišnje (Izvor verifikacije: Analiza izvršena na osnovu podataka dobijenih od NVO sektora)

Veći stepen zadovoljstva i osjećaja priznanja među volonterima	n.a.	Očekuje se da će do 2027, 45% ispitanih volontera izjaviti zadovoljstvo i osjećaj priznanja. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Očekuje se da će do 2029, 70% ispitanih volontera izjaviti zadovoljstvo i osjećaj priznanja. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).
Indikatori rezultata	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Broj sprovedenih obuka za koordinate volontera/organizatore volontiranja	n.a.	2 (Izvor verifikacije: Izvještaji o sprovedenim obukama)	4 (Izvor verifikacije: Izvještaji o sprovedenim obukama)
Broj sprovedenih obuka za volontere	n.a.	10 (Izvor verifikacije: Izvještaji o sprovedenim obukama)	20 (Izvor verifikacije: Izvještaji o sprovedenim obukama)
Organizovane godišnje ceremonije nagrađivanja volontera	1	2 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)	4 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)
Sprovedene promotivne aktivnosti o značaju priznanja volonterskog doprinosa	n.a.	6 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)	12 (Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)
Organizovan grupne radionice – seminari od strane ZZZCG, s ciljem promovisanja volontiranja u procesu zapošljavanja	n.a.	10 (Izvor verifikacije: Izvještaj ZZZCG)	20 (Izvor verifikacije: Izvještaj ZZZCG)

Operativni cilj 2.2. Promovisati društvenu vrijednost volontiranja kroz kampanje i obrazovne programe

U okviru ovog operativnog cilja, planirano je razvijanje sistema društvenog priznanja i validacije volonterskog angažmana putem volonterskih knjižica, sertifikata i drugih alata,

čime se volonterima omogućava da dokumentuju stečene vještine i doprinos zajednici, povećavajući time njihovu vidljivost u obrazovnim i zapošljavajućim procesima. Planirano je sprovođenje sveobuhvatnih kampanja koje promovišu volonterizam kao vrijedan oblik društvenog angažmana, sa posebnim fokusom na mlade i razvoj kulture solidarnosti, aktivnog građanstva i društvene odgovornosti.

Aktivnosti:

Aktivnosti u okviru operativnog cilja 2.2. usmjerene su na jačanje vidljivosti, promociju i društveno prepoznavanje volonterizma kao važnog oblika građanskog angažmana, solidarnosti i profesionalnog razvoja. Poseban akcenat stavlja se na informisanje građana, promociju volonterskih vrijednosti i integrisanje volonterizma u obrazovni sistem.

U cilju informisanja i motivisanja građana da se uključe u volonterske aktivnosti, planirana je **izrada i distribucija promotivnih materijala o volonterizmu**, uključujući brošure, priručnike, vodiče, video spotove i digitalne sadržaje. Poseban segment biće posvećen **promociji volonterskih knjižica, sertifikata i drugih validacionih dokumenata** koji potvrđuju angažman i stečene kompetencije volontera, čime se doprinosi njihovom formalnom priznavanju i valorizaciji u društvu.

Biće **realizovane promotivne kampanje** na nacionalnom i lokalnom nivou, putem medija, društvenih mreža i javnih događaja, sa ciljem podizanja svijesti o značaju volonterizma i njegovom doprinosu zajednici. Kampanje će uključiti i **obilježavanje Međunarodnog dana volontera (5. decembar)**.

U saradnji sa obrazovnim institucijama planirana je **distribucija nastavnih i vannastavnih materijala i programa koji uključuju teme o volontiranju**, kao i podrška obrazovnim ustanovama koje implementiraju ove sadržaje. Na taj način biće povećan **broj škola, fakulteta i drugih ustanova** koje u svoj rad uključuju volonterske programe i projekte, čime se volonterizam promoviše kao važan dio građanskog obrazovanja i razvoja kompetencija mladih.

Posebna pažnja biće posvećena **zagovaranju ideje o priznavanju volonterskog iskustva prilikom upisa na visokoobrazovne ustanove**, u cilju vrednovanja društvenog angažmana mladih i njegovog povezivanja sa sistemom formalnog obrazovanja. Time se volontersko iskustvo prepoznaje kao dodatna vrijednost u procesu obrazovanja i zapošljavanja.

Radi povećanja dostupnosti informacija o mogućnostima za angažovanje, planirano je **organizovanje Info dana o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu**, u saradnji sa organizacijama civilnog društva, lokalnim samoupravama i međunarodnim partnerima. Tokom ovih događaja biće **promovisane prilike za volontiranje i programi NVO kroz Erasmus+**, u saradnji sa **kontakt tačkom za Crnu Goru**, kako bi se podstaklo učešće mladih u međunarodnim volonterskim inicijativama.

U okviru promocije školskog volonterizma, biće **realizovani programi volontiranja u srednjim školama**, koji uključuju volonterske klubove, lokalne akcije i zajedničke projekte sa organizacijama civilnog društva. Ove aktivnosti doprinose razvoju empatije, solidarnosti i aktivnog građanstva kod mladih.

Poseban segment aktivnosti odnosi se na **organizovanje volonterskih kampanja i edukativnih programa o klimatskim promjenama**, njihovim posljedicama i mjerama prilagođavanja, u skladu sa **Nacionalnim planom prilagođavanja klimatskim promjenama**. Ove inicijative povezuju volonterizam sa ekološkom sviješću i podstiču uključivanje građana u akcije zaštite životne sredine.

Sve navedene aktivnosti doprinijeće jačanju kulture volonterizma, integraciji volonterskih vrijednosti u obrazovni sistem i javni život, te većem društvenom priznanju volonterskog doprinosa, čime se volonterizam pozicionira kao važan element održivog razvoja i aktivnog građanstva u Crnoj Gori.

Tabela 4: Operativni cilj 2.2.

Strateški cilj 2: Afirmacija i promocija društvene vrijednosti volontiranja			
Operativni cilj 2.2: Promovisati volonterske knjižice, sertifikate i druge oblike validacije iskustva			
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Povećana upotreba volonterskih knjižica i sertifikata kao reference u zapošljavanju i obrazovanju	n.a.	Do 2027, očekuje se da 30% relevantnih aktera uključuje volonterske knjižice/sertifikate u proces selekcije kandidata (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Do 2029, očekuje se da 50% relevantnih aktera uključuje volonterske knjižice/sertifikate u proces selekcije kandidata (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).

Povećanje informisanosti među građanima o mogućnostima za priznavanje volonterskog angažmana	n.a.	Do kraja 2027. godine, očekuje se da 40% ispitanika ima osnovne informacije o mogućnostima formalnog priznavanja volonterskog angažmana. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Do kraja 2029. godine, očekuje se da 60% ispitanika ima osnovne informacije o mogućnostima formalnog priznavanja volonterskog angažmana. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).
Povećana svijest o volonterizmu među građanima	n.a.	Do 2027, očekuje se da 45% građana ima jasno formiranu sliku o volonterizmu i izražava pozitivan stav prema volontiranju. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Do 2029, očekuje se da 60% građana ima jasno formiranu sliku o volonterizmu i izražava pozitivan stav prema volontiranju. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).
Veće uključivanje volontera u školske, studentske i lokalne inicijative	n.a.	Očekuje se da će do 2027. 30 škola, 5 studentskih organizacija i 10 lokalnih inicijativa implementiraju programe sa aktivnim volonterskim učešćem. (Izvor verifikacije: Rezultati monitoringa nakon edukativnih kampanja, promocije, obuka i umrežavanja).	Očekuje se da će do 2029. 40 škola, 8 studentskih organizacija i 15 lokalnih inicijativa implementiraju programe sa aktivnim volonterskim učešćem. (Izvor verifikacije: Rezultati monitoringa nakon edukativnih kampanja, promocije, obuka i umrežavanja).
Povećan broj građana/ki	n.a.	Najmanje 2 sprovedene	Najmanje 4 sprovedene

informisanih o klimatskim promjenama i ulozi volonterizma kroz sprovedene promotivne i edukativne aktivnosti		kampanje sa ukupno 500 obuhvaćenih građana/ki i 20 volontera/ki (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)	kampanje sa ukupno 1.500 obuhvaćenih građana/ki i 50 volontera/ki (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)
Indikatori rezultata	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029
Izrađeni i distribuirani promotivni materijali o volonterizmu, uključujući promovisanje volonterskih knjižica, sertifikata i drugih validacionih dokumenata	n.a.	2 (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)	4 (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)
Broj realizovanih promotivnih kampanja	n.a.	3 (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)	5 (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)
Distribuirani nastavni i vannastavni materijali i programi koji uključuju teme o volontiranju	n.a.	1 (Izvor verifikacije: Predavanja, priručnici, vodiči, programi)	2 (Izvor verifikacije: Predavanja, priručnici, vodiči, programi)
Broj škola, fakulteta i obrazovnih ustanova koje su implementirale sadržaje o volontiranju	n.a.	5 (Izvor verifikacije: Podaci prikupljeni od obrazovnih ustanova)	10 (Izvor verifikacije: Podaci prikupljeni od obrazovnih ustanova)
Zagovarana ideja o validiranju volonterskog iskustva prilikom upisa na	n.a.	2 (Izvor verifikacije: Izvještaji o	4 (Izvor verifikacije: Izvještaji o

visokoobrazovnim ustanovama		održanim sastancima)	održanim sastancima)
Organizovani Info dani o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu	n.a.	Informisano minimum 2000 mladih (Izvor verifikacije: Izvještaji o održanim info danima, preskliping, potpisi učesnika, fotografije)	Informisano minimum 4000 mladih (Izvor verifikacije: Izvještaji o održanim info danima, preskliping, potpisi učesnika, fotografije)
Promovisane prilike za volontiranje i programe NFO kroz Erasmus+ u saradnji sa kontakt tačkom za Crnu Goru	n.a.	Informisano minimum 2000 mladih (Izvor verifikacije: Izvještaji, preskliping, potpisi učesnika, fotografije)	Informisano minimum 4000 mladih (Izvor verifikacije: Izvještaji, preskliping, potpisi učesnika, fotografije)
Realizovani programi volontiranja u srednjim školama	n.a.	Realizovana obuka za 20 nastavnika/ca srednjih škola za vođenje volonterskih klubova (Izvor verifikacije: Izvještaj o održanoj obuci, potpisi učesnika, fotografije) Osnovano najmanje 15 novih volonterskih klubova u srednjim školama (Izvor verifikacije: Osnivački akt, Statut, upis u odgovarajući registar)	Realizovana obuka za 30 nastavnika/ca srednjih škola za vođenje volonterskih klubova (Izvor verifikacije: Izvještaj o održanoj obuci, potpisi učesnika, fotografije) Osnovano najmanje 20 novih volonterskih klubova u srednjim školama (Izvor verifikacije: Osnivački akt, Statut, upis u odgovarajući registar)
Organizovana volonterska kampanja	n.a.	1	1

i edukativni programi o klimatskim promjenama, njihovim posljedicama i mjerama prilagođavanja u skladu s Nacionalnim planom prilagođavanja		(Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)	(Izvor verifikacije: Izvještaji, presklipping, fotografije)
--	--	---	---

4. Opis aktivnosti nadležnih institucija u sprovođenju Strategije

Sprovođenje Strategije razvoja volonterizma zahtijeva koordinisano djelovanje više institucija na nacionalnom i lokalnom nivou, uz jasno definisane nadležnosti, međusobnu saradnju i kontinuirano praćenje rezultata. U nastavku su opisane ključne aktivnosti koje sprovode nadležne institucije u cilju realizacije strateških ciljeva i mjera.

Izrada i realizacija **Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom za period 2026-2027** predstavlja ključni institucionalni korak u jačanju kulture volontiranja u državi. Nositelj ovog procesa biće **Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga**, koje će preuzeti koordinaciju svih relevantnih aktera, osiguravajući fokusiran, inkluzivan i mjerljiv razvojni okvir. Ova Strategija neće ostati samo na nivou dokumenta, već će njen uticaj biti osjetan na terenu kroz nekoliko pravaca djelovanja.

Praćenje i evaluacija sprovođenja strateških mjera kroz godišnje i završne izvještaje omogućit će transparentnost, odgovornost i kontinuirano prilagođavanje politika realnim potrebama na terenu. Istovremeno, **aktivna saradnja sa organizacijama civilnog društva i međunarodnim partnerima** doprinijet će razmjeni dobrih praksi, jačanju regionalne povezanosti i integraciji volonterizma u šire evropske tokove. U cilju stvaranja stabilnog institucionalnog okvira, planiran je **razvoj regulatornog sistema**, uključujući izradu novog Zakona o volontiranju koji će jasno definisati prava, obaveze i zaštitu svih uključenih aktera. Paralelno s tim, posebna pažnja biće posvećena **edukaciji zaposlenih u javnim institucijama i organizatora volontiranja** kako bi se izgradio kapacitet za sistemsko upravljanje i unapređenje volonterskog sektora.

Osim resornog ministarstva, za direktnu primjenu ove Strategije biće nadležna i ministarstva i institucije koje su učestvovala u radu Radne grupe za izradu Strategije, a koje imaju definisane nadležnosti i odgovornosti predviđene Akcionim planom:

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije ima ključnu ulogu u osnaživanju volonterizma kao mehanizma podrške ranjivim i marginalizovanim grupama, kao i u jačanju međugeneracijske solidarnosti. U tom pravcu, Ministarstvo će razvijati konkurse za oblasti od javnog interesa iz svoje nadležnosti koji omogućavaju uključivanje volontera u pružanje socijalnih usluga na lokalnom nivou, posebno u zajednicama sa nedostatkom institucionalne podrške. Poseban fokus biće stavljen na razvoj volonterskih mreža koje pružaju podršku starijim osobama, samohranim roditeljima, djeci bez adekvatnog roditeljskog staranja i porodicama u socijalnom riziku. Na taj način, volonterizam se afirmiše ne samo kao oblik humanitarnog angažmana, već i kao integralni dio sistema socijalne sigurnosti koji osnažuje zajednice i promoviše aktivno građanstvo u domenu brige o najosjetljivijim članovima društva.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija ima važnu ulogu u integraciji volonterizma u obrazovni sistem, čime se podstiče razvoj društveno odgovornih i aktivnih mladih ljudi. Planira se uvođenje volonterskih programa unutar obrazovnih institucija kroz vannastavne aktivnosti koje će učenicima omogućiti direktno uključivanje u zajednicu, jačanje empatije i razvijanje građanskih kompetencija. U tom procesu, poseban značaj biće dat edukaciji nastavnog kadra, kako bi se osnažili za primjenu savremenih metoda motivisanja i vođenja učenika ka društvenom angažmanu. Pored toga, razvijaće se sistemsko priznavanje volonterskog rada učenika kao dijela školskog portfolija, čime se formalno vrednuje njihov doprinos i podstiče kontinuitet u građanskom učešću. Ovim pristupom volonterizam se ne tretira kao sporadična aktivnost, već kao sastavni dio obrazovnog i vaspitnog procesa, što doprinosi jačanju vrijednosti solidarnosti, zajedništva i odgovornosti među mladima.

Ministarstvo finansija ima važnu odgovornost u obezbjeđivanju održivog finansijskog okvira za razvoj volonterizma kroz strateško planiranje budžetskih sredstava i međuresornu koordinaciju. Kroz kreiranje jasnih mehanizama za finansiranje volonterskih programa Ministarstvo će omogućiti stabilne izvore podrške za razvoj volonterske infrastrukture. Posebna pažnja biće posvećena uspostavljanju modela transparentnog finansiranja koji podstiče odgovorno upravljanje resursima i jača povjerenje u volonterski sektor. Kroz ovakve mjere, Ministarstvo finansija doprinosi stvaranju stimulativnog okruženja u kojem se volonterizam prepoznaje ne samo kao društvena vrijednost, već i kao pametna investicija u održiv i uključiv razvoj zajednice.

Ministarstvo sporta i mladih ima centralnu ulogu u promociji volonterizma među mladima kroz sportske, kulturne i omladinske aktivnosti koje afirmišu vrijednosti solidarnosti, timskog duha i društvene odgovornosti. Kroz podršku omladinskim centrima/servisima, sportskim savezima i organizacijama koje okupljaju mlade, Ministarstvo će razvijati

programe u kojima volonterizam postaje prirodan dio svakodnevnog angažmana mladih ljudi. Planirano je jačanje institucionalne podrške volonterskim inicijativama koje proističu iz lokalnih zajednica, kao i promocija omladinskog volontiranja kroz nacionalne kampanje i javne manifestacije. Posebna pažnja biće posvećena uključivanju volonterizma u omladinsku politiku i strategije za razvoj sporta, uz uvođenje stimulativnih mjera koje prepoznaju doprinos mladih volontera, poput sertifikata, mentorske podrške i sl. Na taj način, Ministarstvo sporta i mladih doprinosi stvaranju generacija koje rastu u duhu aktivnog građanstva, uz osjećaj pripadnosti i doprinosa zajednici.

Ministarstvo javne uprave ima ulogu partnera u pružanju tehničke podrške u institucionalizaciji funkcionalnog administrativnog okvira koji omogućava razvoj oblasti volonterizma. U saradnji s nadležnim ministarstvom za politiku volonterizma, Ministarstvo može pružiti podršku u razvoju digitalnih platformi za evidenciju i promociju volonterskih aktivnosti. Kroz ovakvu partnersku ulogu, Ministarstvo doprinosi jačanju participativne demokratije i povjerenja između građana i institucija, te podržava modernizaciju uprave i unapređenje njene društvene odgovornosti.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera prepoznaje volonterizam kao ključni mehanizam za jačanje javne svijesti i direktno uključivanje građana u procese zaštite životne sredine i održivog razvoja. Kroz podršku volonterskim aktivnostima u oblasti očuvanja biodiverziteta, sanacije divljih deponija, pošumljavanja degradiranih područja i edukacije o klimatskim promjenama, Ministarstvo jača otpornost zajednica i doprinosi ispunjavanju obaveza iz Zelene agende za Zapadni Balkan. Poseban akcenat biće stavljen na sjeverne i nedovoljno razvijene regione, gdje će se kroz volonterske inicijative osnaživati lokalni kapaciteti, podsticati cirkularna ekonomija i jačati održivi turizam.

Volonterske akcije će se strateški povezati sa ciljevima održivog razvoja (SDG), naročito: SDG 11 (Održivi gradovi i zajednice), SDG 12 (Održiva potrošnja i proizvodnja), SDG 13 (Klimatske akcije), SDG 14 (Očuvanje vodenog svijeta), SDG 15 (Život na kopnu), i SDG 17 (Partnerstva za ciljeve), kroz promociju partnerstva između javnog sektora, civilnog društva i obrazovnih institucija. Kroz ovakav pristup, volonterizam se ne tretira samo kao oblik društvenog angažmana, već kao konkretna i strateški važna komponenta nacionalne politike u domenu ekološke transformacije, zelene ekonomije i inkluzivnog teritorijalnog razvoja. Ministarstvo time afirmiše princip da je održiva budućnost moguća samo uz aktivno učešće građana u zaštiti zajedničkih resursa i izgradnji ekološki odgovornih zajednica.

Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama ima ključnu ulogu u stvaranju povoljnog okruženja za razvoj volonterizma

kao značajnog resursa za društveni i ekonomski razvoj lokalnih zajednica. Kroz koordinaciju i podršku partnerstva između javnog sektora, privatnih investitora i civilnog društva, Ministarstvo promoviše volonterizam kao instrument koji doprinosi jačanju socijalne kohezije, inovativnosti i održivosti razvojnih projekata. Poseban fokus biće na podršci regionalnim i lokalnim inicijativama koje uključuju volonterski angažman, naročito u oblastima sa izraženim ekonomskim izazovima, gdje volonterske aktivnosti mogu doprinijeti boljoj mobilizaciji resursa i efikasnijem pružanju usluga građanima.

Ministarstvo će takođe raditi na jačanju kapaciteta nevladinih organizacija kroz finansijsku podršku, edukaciju i razvoj mreža saradnje, omogućavajući im da postanu ključni partneri u implementaciji volonterskih programa. Kroz zajedničke inicijative i projekte, promovisaće transparentnost, participaciju građana i odgovorno upravljanje lokalnim razvojem, čime se volonterizam postavlja kao most između državnih institucija i civilnog društva u stvaranju održivih i uključivih zajednica.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore prepoznaje volonterizam kao efikasan alat za sticanje radnog iskustva i unapređenje zapošljivosti, posebno među mladima i dugotrajno nezaposlenim licima. Kroz savjetodavni proces, Zavod aktivno podstiče korisnike svojih usluga da se uključe u volonterske aktivnosti kao način za razvoj praktičnih vještina, jačanje profesionalnih kompetencija i umrežavanje sa potencijalnim poslodavcima. Volonterski angažman se planira integrisati u individualne planove zapošljavanja, čime se osigurava da svaka osoba ima priliku da volontiranjem stekne relevantno iskustvo koje može pozitivno uticati na njenu buduću karijeru.

Kroz pružanje usluga informisanja, savjetovanja i motivacije, kako individualno tako i kroz grupne radionice, Zavod promoviše volonterizam sa ciljem da nezaposlenim licima, posebno mladima, približi ovaj koncept, predstavi mogućnosti volontiranja, načine uključivanja i benefite koje volonterski angažman može donijeti u procesu zapošljavanja. Kroz ove aktivnosti, Zavod za zapošljavanje nastoji da smanji jaz između tržišta rada i kandidata, podstičući aktivno učešće i samoinicijativu kao ključne faktore za lakše pronalaženje zaposlenja. Na taj način, volonterizam se pozicionira kao važan segment politike zapošljavanja, doprinoseći izgradnji kompetentnije i prilagodljivije radne snage u Crnoj Gori.

Unija poslodavaca Crne Gore, Savez sindikata Crne Gore i Unija slobodnih sindikata Crne Gore zajednički prepoznaju volonterizam kao važan faktor za razvoj tržišta rada, jačanje socijalnog dijaloga i unapređenje radnih prava. Ove tri ključne organizacije promovišu volonterski angažman kao način za sticanje praktičnih znanja, razvoj profesionalnih kompetencija i unapređenje zapošljivosti, naročito među mladima i ranjivim

grupama. Unija poslodavaca ističe značaj volontiranja kao sredstva za razvoj vještina potrebnih u poslovnom sektoru, dok sindikalne organizacije naglašavaju potrebu da volonterski rad bude pravično prepoznat i regulisan, sa jasnim pravima i obavezama koje štite volontere i sprečavaju eksploataciju. Savezi sindikata participiraju u edukaciji i informisanju svojih članova o mogućnostima volonterskog angažmana, promovirajući volonterizam kao sredstvo za jačanje radničke svijesti i solidarnosti. Zajedno, ove organizacije nastoje da uspostave dijalog i partnerstva sa državnim institucijama i civilnim sektorom kako bi se volonterizam sistemski integrisao u strategije razvoja ljudskih resursa i socijalne politike. Na ovaj način, zajednički doprinosi stvaranju održivog i inkluzivnog tržišta rada u Crnoj Gori, koje prepoznaje volonterizam ne samo kao vid društvenog angažmana, već i kao vrijednu investiciju u budućnost radne snage.

Jedinice lokalne samouprave imaju važnu ulogu u jačanju volonterizma na lokalnom nivou kroz uspostavljanje volonterskih servisa i baza podataka volontera, što omogućava efikasnu koordinaciju i mobilizaciju volonterskih resursa prema potrebama zajednice. Aktivnim promovisanjem volonterizma putem lokalnih kampanja, manifestacija i javnih poziva, lokalne vlasti podstiču građane da se uključe u društvene aktivnosti i doprinesu razvoju zajednice. Poseban značaj ima uključivanje volontera u kriznim situacijama, kao što su prirodne nepogode ili pandemije, gdje njihov angažman može biti od presudne važnosti za brzo i efikasno pružanje pomoći ugroženim stanovnicima.

Saradnja lokalnih samouprava sa školama, domovima zdravlja, centrima za socijalni rad i organizacijama civilnog društva dodatno osnažuje volonterske mreže i omogućava sistemski pristup volontiranju u svim segmentima društvenog života. Kroz takvu koordinaciju, volonterizam postaje integralni dio lokalnih razvojnih politika i socijalnih programa, doprinoseći povećanju društvene kohezije, jačanju povjerenja između građana i vlasti, kao i unapređenju kvaliteta života u zajednici.

Dodatno, jedinice lokalne samouprave mogu razvijati edukativne i motivacione programe za volontere, pružajući im potrebne vještine i znanja za efikasan rad, ali i prepoznavanje njihovog doprinosa kroz nagrade i javna priznanja. Time se stvara pozitivno okruženje za kontinuirani razvoj volonterizma, koji pored društvene vrijednosti ima i značajan ekonomski potencijal za lokalne zajednice.

Organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije igraju ključnu ulogu u promociji, razvoju i jačanju volonterizma kroz pružanje stručne podrške, edukacije i angažovanje volontera. One djeluju kao most između državnih institucija, lokalnih zajednica i međunarodnih partnera, omogućavajući razmjenu dobrih praksi, inovativnih pristupa i

iskustava iz različitih zemalja i sektora. Kroz saradnju sa civilnim društvom i drugim akterima, ove organizacije doprinose izgradnji kapaciteta volonterskih mreža, osnaživanju volontera i njihovom uključivanju u ključne društvene procese.

Međunarodne organizacije dodatno podržavaju integraciju volonterizma u strateške politike i razvojne planove, povezujući lokalne inicijative sa globalnim ciljevima održivog razvoja (SDG) i principima društvene odgovornosti. Kroz projekte i programe usmjerene na socijalnu inkluziju, zaštitu ljudskih prava, zaštitu životne sredine i unapređenje kvaliteta života, nevladine i međunarodne organizacije omogućavaju da volonterizam postane važan alat za ostvarivanje društvenih promjena i jačanje zajednica. Ove organizacije takođe podstiču inkluzivnost volonterizma, posebno kroz podršku marginalizovanim i ranjivim grupama, čime doprinose socijalnoj pravdi i jednakosti. Njihova uloga u edukaciji, zagovaranju i umrežavanju predstavlja važan faktor za održivost i razvoj volonterskog sektora u zemlji.

Međusektorska saradnja predstavlja ključni preduslov za uspješan razvoj i održivost volonterizma, jer omogućava sinergiju resursa, znanja i iskustava različitih aktera. Samo zajedničkim djelovanjem ministarstava, lokalnih samouprava, nevladinih organizacija, sindikata i privatnog sektora moguće je kreirati uslove koji podstiču društveni angažman, jačaju socijalnu koheziju i doprinose rješavanju složenih društvenih izazova. Efikasna međuresorna koordinacija osigurava da politike i programi budu usklađeni sa stvarnim potrebama zajednica, čime se maksimizira pozitivan uticaj volonterizma na razvoj društva u cjelini.

5. Finansijski okvir za sprovođenje Strategije

Za efikasnu realizaciju Strategije razvoja volonterizma neophodno je uspostaviti stabilan i transparentan finansijski okvir koji će obezbijediti adekvatna sredstva za sve planirane aktivnosti i mjere. Finansijski okvir treba da obuhvati kombinaciju izvora finansiranja, uključujući državne budžete, lokalne samouprave, donacije iz međunarodnih fondova i organizacija, kao i podršku privatnog sektora kroz partnerstva.

Važno je da sredstva budu jasno alocirana prema prioritetnim oblastima Strategije, kao što su razvoj infrastrukture za volonterizam, edukacija volontera, podrška organizacijama civilnog društva i promocija volonterskih programa. Transparentnost u upravljanju finansijama, praćenje troškova i redovna evaluacija utroška sredstava ključni su za efikasno ostvarivanje ciljeva Strategije. Takođe, finansijski okvir treba da uključuje mehanizme stimulacije i nagrađivanja volonterskih inicijativa i programa. Dugoročno, održivost

finansiranja može se postići kroz razvoj partnerskih modela i integraciju volonterizma u šire razvojne i socijalne politike, čime se osigurava kontinuirana podrška i rast volonterskog sektora. Kroz sveobuhvatan i fleksibilan finansijski okvir Strategija će imati snagu da se sprovede uspješno, doprinoseći jačanju društvene solidarnosti i aktivnom učešću građana u razvoju zajednice.

Korišćenjem metode procjene, izračunato je da je za realizaciju aktivnosti predviđenih Akcionim planom potrebno idvojiti iznos od **1.120.594,00€**. Detalje o sredstvima potrebnim za realizaciju svake pojedinačne aktivnosti za jednogodišnji period biće predstavljeno u Akcionom planu.

U tabeli u nastavku je dat pregled finansiranja cjelokupnog strateškog dokumenta za naredni šestogodišnji period, gdje se kao glavni izvori finansiranja javljaju Budžet Crne Gore i donatorska podrška.

Godina	Nacionalni budžet	Javni sektor	EU fondovi	Donatori	Privatni sektor	Ukupno
2026	639.154,00€	0€	0€	17.000,00€	0€	656.154,00€
2027	141.440,00€	0€	0€	17.000,00€	0€	158.440,00€
2028	100.000,00€	0€	€	50.000,00€	0€	150.000,00€
2029	100.000,00€	0€	0€	50.000,00€	0€	150.000,00€
Ukupno	980.594,00€	0€	0€	134.000,00€	0€	1.114.594,00€

Tabela procjene finansijskog okvira Akcionog plana za 2026-2027

Ova procjena je indikativna i podložna prilagođavanju u skladu sa konkretnim akcionim planovima, inflacijom i dostupnošću sredstava.

Aktivnosti	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2026	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2027	Izvori finansiranja				
			Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	Donatori	Privatni sektor
SC 1	JAČANJE SISTEMA I INFRASTRUKTURE ZA VOLONTERIZAM						
OC 1.1	Unaprijediti zakonodavni i institucionalni okvir za volonterski angažman						
OC 1.2	Ojačati kapacitete organizatora volontiranja kroz podršku, obrazovanje i umrežavanje						
SC 1	626.154,00€	128,440,00€	754,594,00€	0,00€	0,00€	0,00€	0,00€
92,63%	76,87%	15,77%	100%	0%	0%	0%	0%
Aktivnosti	2026	2027	Izvori finansiranja				
			Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA	Donatori	Privatni sektor
SC 2	AFIRMACIJA I PROMOCIJA DRUŠTVENE VRIJEDNOSTI VOLONTIRANJA						
OC 2.1	Razviti sistem podrške i motivacije za volontere						
OC 2.2	Promovisati društvenu vrijednost volontiranja kroz kampanje i obrazovne programe						
SC 2	30.000,00€	30.000,00€	26.000,00€	0,00€	0,00€	34.000,00€	0,00€
7,37%	3,68%	3,68%	43,33%	0%	0%	56,67%	0%
Σ	656,154,00€	158,440,00€	780,594,00€	0,00€	0,00€	34.000,00€	0,00€

6. Način izvještavanja i evaluacije Strategije

Uspješna realizacija Strategije razvoja volonterizma zahtijeva jasno definisane mehanizme praćenja i evaluacije, kako bi se obezbijedila transparentnost, odgovornost i mogućnost kontinuiranog unapređenja. Proces izvještavanja i evaluacije omogućit će sagledavanje stepena realizacije ciljeva, identifikaciju prepreka i prilagođavanje aktivnosti u skladu sa promjenama u društvenom, institucionalnom i ekonomskom okruženju.

6.1. Praćenje

Praćenje realizacije Strategije biće organizovano na godišnjem nivou, uz izradu **godišnjih izvještaja o napretku** koje će pripremati nadležno ministarstvo u saradnji sa relevantnim institucijama i partnerima. Ovi izvještaji će sadržati kvantitativne i kvalitativne pokazatelje ostvarenja aktivnosti, stepen implementacije, kao i uočene izazove i preporuke za dalje djelovanje. Takođe, biće uspostavljen **sistematski monitoring mehanizam** koji uključuje redovno prikupljanje podataka. Ključni pokazatelji praćenja uključivaće broj realizovanih

volonterskih aktivnosti, broj uključenih volontera, zadovoljstvo korisnika, broj donosioca odluka i institucija koje učestvuju u promociji i primjeni Strategije, itd. O implementaciji Akcionog plana izvještava se, po pravilu, jednom godišnje.

Ukupan napredak u implementaciji strateškog dokumenta će se pratiti kroz učešće različitih zainteresovanih strana:

- Operativno tehničko i finansijsko praćenje sprovođenja ove strategije biće kontinuiran proces i dio odgovornosti **Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga**. Ministarstvo takođe upravlja procesom prikupljanja podataka od svih subjekata koji sprovode aktivnosti i izrađuje objedinjeni godišnji izvještaj Vladi o sprovođenju strateškog dokumenta, sa fokusom na realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana. Samim tim, godišnji izvještaj će dati prikaz napretka u sprovođenju i po indikatorima uticaja i učinka,
- **Sva nadležna ministarstva** će u procesu primjene Strategije uključivati, u skladu s potrebama, ustanove koje su dio njihovog resora. Takođe, sva ministarstva i druge institucije će u procesu primjene sarađivati sa NVO koje takođe prikupljaju i obrađuju različite podatke u polju volonterizma,
- **Međusektorski tim za praćenje i evaluaciju** sprovođenja Strategije će biti formiran nakon usvajanja Strategije za cijeli period važenja Strategije i sastajće se na redovnim sastancima posvećenim procesu sprovođenja Strategije. Tim za praćenje i evaluaciju sprovođenja Strategije će usaglašavati prijedloge akcionih planova i izvještaja o sprovođenju Strategije i akcionih planova.

Godišnji izvještaji o sprovođenju strateškog dokumenta dostavlja se na mišljenje Generalnom sekretarijatu Vlade.

Završni izvještaj o sprovođenju strateškog dokumenta priprema Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga po isteku vremenskog roka za koji je strateški dokument donesen i dostavlja ga Generalnom sekretarijatu Vlade na mišljenje. U pripremi završnog izvještaja, resorno ministarstvo konsultuje ostale subjekte uključene u proces sprovođenja strateškog dokumenta radi daljeg unapređenja razvoja javnih politika u oblasti volonterizma.

6.2. Evaluacija

Evaluacija Strategije biće sprovedena kroz završnu fazu (2030), s ciljem mjerenja ukupnog uticaja strateških mjera i njihove efikasnosti u odnosu na postavljene ciljeve. Evaluacija će

obuhvatiti analizu efekata Strategije na razvoj volonterizma, promjene u institucionalnom okviru, nivo angažovanosti građana, kao i preporuke za unapređenje politika u narednom strateškom periodu. Poseban fokus biće stavljen na horizontalnu saradnju među sektorima i održivost volonterske infrastrukture.

Završna evaluacija biće usmjerena na odgovornost i učenje na svim relevantnim nivoima, uključujući i reviziju javnih politika. Obuhvatiće sveobuhvatnu analizu rezultata, efekata i uticaja Strategije, naročito u kontekstu činjenice da su pojedine intervencije integrisane kao nove strateške sektorske politike. Osim analize ostvarenja specifičnih ciljeva i mjera, završna evaluacija će posvetiti pažnju i kvalitetu samog procesa implementacije Strategije volonterizma.

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga biće odgovorno za obezbjeđivanje sprovođenja evaluacije. Evaluaciju će vršiti stručna lica ili relevantne institucije, interne ili eksterne, koje su funkcionalno nezavisne od operativne strukture odgovorne za sprovođenje Strategije. Izvještaji sa evaluacije biće distribuirani svim relevantnim akterima, uključujući državne institucije, civilni sektor, socijalne i međunarodne partnere.

Na osnovu preporuka i zaključaka evaluacije, Ministarstvo će, u konsultaciji sa ključnim akterima, odlučivati o korektivnim mjerama, eventualnoj reviziji pojedinih aktivnosti i, ukoliko bude potrebno, o preusmjeravanju finansijske i tehničke podrške.

U planiranju i sprovođenju evaluacije vodiće se računa o usklađenosti sa važećim zakonodavnim okvirom, relevantnim ciljevima i indikatorima, potrebama zainteresovanih strana, kao i horizontalnim principima poput jednakosti, inkluzivnosti i održivosti. Sredstva za sprovođenje završne (ex post) evaluacije biće planirana u okviru odgovarajućeg akcionog plana za godinu u kojoj je ta evaluacija predviđena.

Indikativne aktivnosti evaluacije	Vrijeme
Završna evaluacija Strategije (Final evaluation)	2030 (najkasnije godinu dana nakon završetka Strategije)

7. Akcioni plan za 2026 - 2027. godinu

STRATEŠKI CILJ 1: Jačanje sistema i infrastrukture za volonterizam				
Operativni cilj 1.1: Unaprijediti zakonodavni i institucionalni okvir za volonterski angažman				
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029	
Povećan broj registrovanih volontera na godišnjem nivou	196 (Izvor verifikacije: Podaci od ZZZCG)	250 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)	350 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)	
Povećan broj organizatora volonterskog rada	28 (Izvor verifikacije: Podaci od ZZZCG)	35 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)	40 (Izvor verifikacije: Podaci iz Registra)	
Rast povjerenja građana u volontiranje kao oblik društvene angažovanosti	Prema Mapiranju i analizi stanja u oblasti volonterizma u Crnoj Gori iz juna 2025. godine, kroz volonterske aktivnosti, građani imaju priliku da neposredno učestvuju u procesima demokratizacije i jačanju participativne kulture, što volonterizam čini značajnim faktorom u izgradnji inkluzivnog i pravednijeg društva. (Izvor verifikacije: Dokument Mapiranje i	Do kraja 2027. godine, cilj je da povjerenje poraste na 50%. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Do 2029. godine, cilj je da 70% građana izražava visoko povjerenje u volontiranje. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	

[illegible]

1.1.1. Izraditi nacrt Zakona o volontiranju	Izrađen nacrt Zakona o volontiranju	MRZS, MSSD, MF, MSM, MJU, MERS, MIRN, ZZZCG, Unija poslodavaca CG, Savez sindikata CG, Unija slobodnih sindikata CG, Crveni krst CG, NVO	I kvartal 2025	III kvartal 2026	0 €	0 €	Nacionalni budžet
1.1.2. Izraditi Registar volontera i volonterskih organizacija	Izrađen Registar volontera i volonterskih organizacija	MRZS, MJU	I kvartal 2026	IV kvartal 2026	11.000 €	1.440€	Nacionalni budžet
1.1.3. Održati konsultacije sa organizacijama koje uključuju volontere radi	Održano najmanje 5 sastanaka	MRZS, organizacije civilnog društva	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	0 €	0 €	Nisu potrebna sredstva

unapređenja oblasti volonterizma	Najmanje 10 organizacija koje su učestvovala na sastancima								
	Najmanje 5 zajedničkih inicijativa i/ili partnerstava proizašlih iz konsultacija								
1.1.4. Sprovesti istraživanja o volonterizmu na nacionalnom i lokalnom nivou	Najmanje 2 sprovedena istraživanja o volonterizmu na nacionalnom i lokalnom nivou	Organizacij e civilnog društva, MRZS	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	5.000 €	5.000 €	5.000 €	Nacionalni budžet	
1.1.5. Održati javne prezentacije, diskusije ili konferencije povodom novog Zakona o	Najmanje 4 održanih javnih prezentacija, diskusija ili konferencija	MRZS, organizacij e civilnog društva	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	2.000 €	2.000 €	2.000 €	Nacionalni budžet	

volontiranju i istraživačkih nalaza									
Operativni cilj 1.2:	Ojačati kapacitete organizatora volontiranja kroz podršku, obrazovanje i umrežavanje								
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029						
Povećanje broja zajedničkih inicijativa i projekata za najmanje 3 u odnosu na prethodnu godinu	13 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026. i 2027. godini)	30 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026. i 2027. godini)	45 (Izvor verifikacije: Odluke o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti razvoja civilnog društva i volonterizma u 2025, 2026. i 2027. godini)						
Povećano zadovoljstvo korisnika (organizacija i volontera) u vezi sa institucionalnom podrškom	n.a.	Na skali od 1 do 5, prosječna ocjena zadovoljstva volontera iznosi najmanje 3. (Izvor verifikacije: Istraživanje među korisnicima - upitnik koji mjeri zadovoljstvo u vezi sa institucionalnom podrškom)	Na skali od 1 do 5, prosječna ocjena zadovoljstva volontera iznosi najmanje 4,2. (Izvor verifikacije: Istraživanje među korisnicima - upitnik koji mjeri zadovoljstvo u vezi sa institucionalnom podrškom)						
Veća zastupljenost oblasti volonterizma u lokalnim razvojnim politikama i budžetima	15 od 25 lokalnih samouprava uključuje aktivnosti u vezi s volonterizmom u svojim LAP. (Izvor verifikacije: Analiza postojećih LAP - planski)	Cilj je da do 2027, 18 lokalnih samouprava uključuje volonteerske programe u svoje razvojne dokumente. (Izvor verifikacije: Analiza postojećih LAP - planski dokumenti opština za 2025, 2026. i 2027).	Cilj je da do 2029, 22 lokalnih samouprava uključuje volonteerske programe u svoje razvojne dokumente. (Izvor verifikacije: Analiza postojećih LAP - planski dokumenti opština za 2025, 2026, 2027, 2028 i 2029).						

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1.2.	dokumenti opština za 2025).	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2026.	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2027.	Izvor finansiranja				
								Nacionalni budžet	Javni sektor	IPA/EU fondovi	Donatori	Privatni sektor
1.2.1. Organizovati stručne obuke i treninge za zaposlene i volontere		Organizovano najmanje 10 stručnih obuka i treninga za zaposlene i volontere Najmanje 50% obučenih su žene	Organizacije civilnog društva, MRZS	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	20.000 €	20.000 €	Nacionalni budžet				
1.2.2. Formirati tijelo za praćenje volonterizma na nacionalnom nivou		Formirano tijelo za praćenje volonterizma na nacionalnom nivou	MRZS, drugi organi državne uprave, organizacij	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	0 €	0 €	Nacionalni budžet				

	Najmanje 50% članova tijela su žene	e civilnog društva					
1.2.3. Realizovati javne konkurse za finansiranje projekata/progra ma NVO u oblasti volonterizma	Realizovana 2 javna konkurs za finansiranje projekata/pro grama NVO u oblasti volonterizma	MRZS, NVO	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	100.000 €	100.000 €	Nacionalni budžet

1.2.4. Realizacija javnog konkursa <i>Partnerstvom do cilja</i> , za realizaciju dvogodišnjeg programa „Mreža resursnih centara u Crnoj Gori“	Realizovan javni konkurs	MIRN, NVO	I kvartal 2025	IV kvartal 2026	488.154 €	0 €	Nacionalni budžet
STRATEŠKI CILJ 2: Afirmacija i promocija društvene vrijednosti volontiranja							
Operativni cilj 2.1:	Razviti sistem podrške i motivacije za volontere						
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029				
Povećana motivacija građana da se uključe u	n.a.	25% ispitanika izjavilo je da razmatra mogućnost uključivanja u volonterske aktivnosti (Izvor verifikacije: Realizovano istraživanje)	35% ispitanika izjavilo je da razmatra mogućnost uključivanja u volonterske aktivnosti (Izvor verifikacije: Realizovano istraživanje)				

	Najmanje 50% obučeni su žene								
2.1.2. Realizovati obuke za volontere	Realizovano najmanje 10 obuka za volontere Najmanje 50% obučeni su žene	Organizacij e civilnog društva, MRZS	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	3.000 € 5.000 €	3.000 € 5.000 €	Nacionalni budžet Donatori		
2.1.3. Organizovati godišnje ceremonije nagrađivanja volontera	Organizovane 2 ceremonije nagrađivanja volontera	NVO	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	1.000 €	1.000 €	Donatori		
2.1.4. Sprovesti promotivne aktivnosti o značaju priznanja volonterskog doprinosa	Sprovedeno najmanje 6 promotivnih aktivnosti o značaju priznanja volonterskog doprinosa	Organizacij e civilnog društva, MRZS	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	0 €	0 €	Nacionalni budžet		

2.1.5. U okviru pružanja usluga informisanja, savjetovanja i motivisanja lica sa evidencije Zavoda, organizovati grupne radionice – seminare, s ciljem promovisanja volontiranja u procesu zapošljavanja	Sprovedeno najmanje 10 seminara	ZZZCG	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	0 €	0 €	/
Operativni cilj	Promovisati društvenu vrijednost volontiranja kroz kampanje i obrazovne programe						
Indikator učinka	Početna vrijednost 2025	Srednja vrijednost 2027	Ciljana vrijednost 2029				
Povećana upotreba volonterskih knjižica i sertifikata kao reference u zapošljavanju i obrazovanju	n.a.	Do 2027, očekuje se da 30% relevantnih aktera uključuje volonterske knjižice/sertifikate u proces selekcije kandidata (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Do 2029, očekuje se da 50% relevantnih aktera uključuje volonterske knjižice/sertifikate u proces selekcije kandidata (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).				
Povećanje informisanosti među građanima o mogućnostima za	n.a.	Do kraja 2027. godine, očekuje se da 40% ispitanika ima osnovne informacije o mogućnostima formalnog priznavanja volonterskog angažmana.	Do kraja 2029. godine, očekuje se da 60% ispitanika ima osnovne informacije o mogućnostima formalnog priznavanja volonterskog angažmana.				

priznavanje volonterskog angažmana		(Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	(Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).							
Povećana svijest o volonterizmu među građanima	n.a.	Do 2027, očekuje se da 45% građana ima jasno formiranu sliku o volonterizmu i izražava pozitivan stav prema volontiranju. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).	Do 2029, očekuje se da 60% građana ima jasno formiranu sliku o volonterizmu i izražava pozitivan stav prema volontiranju. (Izvor verifikacije: Sprovedeno istraživanje / anketa / upitnik).							
Veće uključivanje volontera u školske, studentske i lokalne inicijative	n.a.	Očekuje se da će do 2027. 30 škola, 5 studentskih organizacija i 10 lokalnih inicijativa implementiraju programe sa aktivnim volenterskim učešćem. (Izvor verifikacije: Rezultati monitoringa nakon edukativnih kampanja, promocije, obuka i umrežavanja).	Očekuje se da će do 2029. 40 škola, 8 studentskih organizacija i 15 lokalnih inicijativa implementiraju programe sa aktivnim volenterskim učešćem. (Izvor verifikacije: Rezultati monitoringa nakon edukativnih kampanja, promocije, obuka i umrežavanja).							
Povećan broj građana/ki informisanih o klimatskim promjenama i ulozi volonterizma kroz sprovedene promotivne i edukativne aktivnosti	0	Najmanje 2 sprovedene kampanje sa ukupno 500 obuhvaćenih građana/ki i 20 volontera/ki (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)	Najmanje 4 sprovedene kampanje sa ukupno 1.500 obuhvaćenih građana/ki i 50 volontera/ki (Izvor verifikacije: Promotivni materijali, izvještaji, presklipping, fotografije)							
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2.2.	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2026.	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti u 2027.	Izvor finansiranja			
							Nacio nalni budž et	Javni seкто r	IPA/E U fondo vi	Priva tni Don atori seкто r

2.2.1. Izraditi i distribuirati promotivne materijale o volonterizmu, uključujući promovisanje volonterskih knjižica, sertifikata i drugih validacionih dokumenata	Izrađeno i distribuirano najmanje 2 promotivna materijala	Organizacij e civilnog društva, MRZS	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	1.000 € 1.000 €	1.000 € 1.000 €	Nacionalni budžet Donatori
2.2.2. Realizovati promotivne kampanje	Realizovane najmanje 3 promotivne kampanje	Organizacij e civilnog društva, MRZS, MSM, omladinski servisi	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	2.000 € 2.000 €	2.000 € 2.000 €	Nacionalni budžet Donatori
2.2.3. Pripremiti i distribuirati nastavne i vannastavne materijale i programe koji uključuju teme o volontiranju	Pripremljeno i distribuirano najmanje 2 nastavna i vannastavna materijala i programa koji uključuju teme o volontiranju	Organizacij e civilnog društva, MPNI, MRZS	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	1.000 € 1.000 €	1.000 € 1.000 €	Nacionalni budžet Donatori
2.2.4. Implementiranje sadržaja o	Najmanje 5 škola, fakulteta i	NVO, MPNI, MRZS	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	500 € 1.000 €	500 € 1.000 €	Nacionalni budžet Donatori

volontiranju u obrazovnim ustanovama	drugih obrazovnih ustanova koje su implementirale sadržaje o volontiranju							
2.2.5. Zagovarati ideju o validiranju volonterskog iskustva prilikom upisa na visokoobrazovnim ustanovama	Zagovarana ideja o validiranju volonterskog iskustva prilikom upisa na visokoobrazovnim ustanovama	MRZS, organizacija i civilnog društva, MPNI	I kvartal 2026	IV kvartal 2027	0 €	0 €	Nisu potrebna sredstva	
2.2.6. Organizovati Info dane o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu	Godišnje informisano minimum 2000 mladih putem Info dana	MSM, Nacionalni volonterski servis, Partneri: RYCO, Kontakt tačka za Erasmus+, RKSOM, NVO	III kvartal 2025	IV kvartal 2026	500 €	500 € 1.000 €	Nacionalni budžet Donatori	
2.2.7. Promovisati prilike za volontiranje i programe NFO kroz Erasmus+ u	Godišnje informisano minimum 2000	Erasmus+ Kancelarija, Partneri: Kontakt	I kvartal 2025	IV kvartal 2026	0 €	0 €	Nisu potrebna sredstva	

saradnji sa kontakt tačkom za Crnu Goru	mladih o CB Youth akciji Erasmus+ programa	tačka za Erasmus+					
2.2.8. Realizacija programa volontiranja u srednjim školama	Realizovana obuka za 20 nastavnika/ca srednjih škola za vođenje volonterskih klubova Osnovano najmanje 15 novih volonterskih klubova u srednjim školama	MP Partneri: NVO	I kvartal 2025	IV kvartal 2026	0 €	0 €	Nisu potrebna sredstva
2.2.9. Organizovanje volonterskih kampanja i edukativnih programa o klimatskim promjenama, njihovim posljedicama i mjerama prilagođavanja u skladu s	Realizovane najmanje 2 kampanje	MERS, NVO, omladinski centri	I kvartal 2026.	IV kvartal 2027.	2.000 €	2.000 €	Nacionalni budžet

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga

NAZIV PROPISA

Nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom 2026-2027

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Volonterizam u Crnoj Gori ima dugu tradiciju, ali se kao društveni fenomen i oblik građanskog angažmana suočava s brojnim izazovima u pogledu institucionalne podrške, prepoznavanja i sistemskog razvoja. Predloženi akt treba da odgovori na niz izazova u razvoju volonterizma u Crnoj Gori. Prije svega, jedan od ključnih problema jeste **nedostatak systemske podrške i institucionalne infrastrukture** za razvoj volonterizma. Ne postoji centralna baza podataka o volonterima i organizatorima volontiranja, niti mehanizmi za praćenje i vrednovanje njihovog doprinosa. Takođe, volontiranje nije dovoljno prepoznato kao oblik neformalnog obrazovanja i sticanja kompetencija, što dodatno obeshrabruje mlade da se uključe.

Iako je volonterski rad zakonski regulisan kroz Zakon o volonterskom radu, praksa pokazuje da postoji niz prepreka koje ograničavaju njegov puni potencijal. Prema podacima iz najnovije analize iz 2025. godine - *Mapiranje i analiza stanja u oblasti volonterizma u Crnoj Gori* - koju je pripremilo naadležno Ministarstvo, volonterizam je i dalje nedovoljno razvijen i često se svodi na povremene, **ad hoc aktivnosti koje nisu strateški planirane ni dugoročno održive**. *Mapiranje i analiza stanja u oblasti volonterizma u Crnoj Gori* je pokazalo da postoji izražen problem nedovoljne informisanosti građana o volonterizmu, kao i **slabiji stepen motivacije za uključivanje u volonterske aktivnosti**. Ovi nalazi ukazuju na potrebu za intenzivnijom promocijom i kontinuiranim podizanjem svijesti o značaju i vrijednostima volontiranja u društvu. Posebno je zabrinjavajući **nedostatak inicijativa za razvoj volonterskih programa unutar obrazovnih ustanova**, što dodatno usporava širenje volonterizma među mladima i širim društvenim slojevima.

Glavni problem u oblasti volonterizma u Crnoj Gori jeste **nedovoljno razvijen i nefunkcionalan sistem volonterizma**. Ovaj problem proizilazi iz niza uzroka koji se nalaze u njegovom temelju.

Nacrt Strategije razvoja volonterizma 2025-2029 s Akcionim planom 2026-2027 upravo ima za cilj da sistematski odgovori na ove izazove na održiv, funkcionalan i inkluzivan način, kao i usklađen sa evropskim standardima.

Koji su uzroci problema?

Uzroci se nalaze prije svega u **nepostojanju kontinuiranog finansiranja programa volontiranja**, što dovodi do njihove nesigurnosti i kratkoročnog karaktera. Dalje, **nedovoljno se prepoznaje Youthpass kao relevantan dokument o stečenim kompetencijama kroz volontiranje**, dok institucionalna podrška

organizovanom volontiranju je slaba ili nepostojeća. **Nedostatak jedinstvenog sistema evidencije** i statističkog praćenja volontiranja dodatno otežava planiranje i valorizaciju doprinosa volontera. Uzroci se ogledaju i u **ograničenom broju volonterskih servisa**, kao i u niskoj vidljivosti doprinosa volontera u društvu. Volontiranje se nedovoljno vrednuje, dok se iskustvo stečeno volontiranjem ne priznaje formalno u obrazovnom procesu. Takođe, **kontrola volonterskog angažmana prilikom zapošljavanja je neadekvatna**, dok je koordinacija među institucijama koje uključuju volontere slaba.

Većina angažmana odvija se kroz ad hoc i kratkoročne projekte, pa su dugoročni i strukturirani programi rijetki, što ne omogućava kontinuitet. **Kvalitet volonterskog iskustva je neujednačen**. Uz sve to, ne postoji posebno tijelo za upravljanje, promociju i praćenje efekata volonterizma, niti nacionalni program za njegov razvoj.

Koje su posljedice problema?

Sve prethodno navedeno dovodi do ozbiljnih posljedica: slaba infrastruktura volonterizma, nizak nivo društvene valorizacije volontiranja, ograničene mogućnosti za profesionalni razvoj volontera, nizak broj aktivnih volontera, nedovoljna usklađenost sa evropskim standardima i nedostatak povjerenja u volonterske programe. Ukratko, nedostatak pravnog, institucionalnog i finansijskog okvira je glavni uzrok problema u ovoj oblasti, dok se posljedice manifestuju kroz **slabu valorizaciju, nizak broj volontera i neusklađenost sa EU praksama, uklanjanje obrazovnih stereotipa, priznavanje volonterskog iskustva u obrazovnom procesu, osnaživanje žena kroz volonterske programe u inovativnim sektorima, te njihovo aktivno uključivanje u donošenje odluka**.

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Najviše su oštećeni sami **volonteri** jer ostaju bez institucionalne podrške, formalnog priznanja i jasnih mehanizama zaštite, što direktno utiče na njihovu motivaciju i osjećaj društvene vrijednosti. Nedostatak sertifikata, preporuka i javnih priznanja znači da njihov rad ostaje nevidljiv i neprepoznat u profesionalnom i obrazovnom kontekstu. Time se volonterima uskraćuje mogućnost da iskustvo stečeno kroz angažman koriste kao kapital prilikom zapošljavanja ili nastavka obrazovanja, što dugoročno smanjuje njihovu konkurentnost na tržištu rada.

Oštećene su i **organizacije civilnog društva, škole i univerziteti**, jer bez strategije nemaju sistemsku podršku za uključivanje volontera u svoje programe. Nedostatak centralizovanog registra i nacionalne platforme otežava im da pronađu, angažuju i zadrže volontere, kao i da koordiniraju aktivnosti na širem nivou. Time se smanjuje kvalitet i obim njihovih projekata, posebno onih koji se odnose na rad sa ranjivim grupama ili krizne situacije, gdje je volonterski doprinos od presudnog značaja.

Na kraju, oštećeno je i samo **društvo**, jer se gubi potencijal volonterizma kao instrumenta socijalne kohezije, građanske participacije i razvoja zajednice. Slaba medijska vidljivost i nedostatak promotivnih kampanja znače da građani ostaju nedovoljno informisani o pravima, mogućnostima i benefitima volontiranja. Posebno su pogođeni mladi, koji bez edukacije i motivacije ne razvijaju svijest o volonterizmu kao vrijednoj društvenoj praksi. Time se propušta prilika da se kroz volonterizam podstakne razvoj vještina, građanska odgovornost i aktivno učešće u kreiranju politika, što dugoročno vodi ka slabijoj društvenoj angažovanosti i manjoj otpornosti zajednice na izazove.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Bez intervencije i strateškog djelovanja, oblast volonterizma bi nastavila da se razvija sporo i fragmentirano, zavisno od pojedinačnih inicijativa i projekata nevladinog i civilnog sektora, uglavnom finansiranih iz donacija i evropskih projekata. Odsustvo jasnog strateškog i institucionalnog okvira dovelo bi do toga da građani, posebno mladi, nisu dovoljno informisani o mogućnostima koje volonterizam nudi,

razvijanju empatije, solidarnosti, građanskog aktivizma, niti o benefitima za lični razvoj, sticanju vještina i doprinosu zajednici. To bi značilo propuštanje šanse za institucionalnim uticajem u kreiranju podrške za građansku svijest, solidarnost i društvenu koheziju koja je temelj evropskih vrijednosti.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Predloženim dokumentom nastoji se postići stvaranje podsticajnog okvira za razvoj volonterizma u Crnoj Gori. Konkretno, ciljevi uključuju:

- Prvi korak je izrada i usvajanje strateškog dokumenta koji će definisati dugoročnu viziju, ciljeve i prioritete u ovoj oblasti. Na taj način bi se obezbijedila jasna smjernica za sve aktere, od državnih institucija, nevladinih organizacija i organizacija civilnog društva kako bi se stvorila osnova za koordinisano djelovanje i praćenje rezultata.
- Poseban značaj ima pružanje sistemske podrške nevladinim organizacijama i organizacijama civilnog društva koje su ključni nosioci realizacije volonterskih aktivnosti. Njima je potrebno obezbijediti resurse i mehanizme za efikasno upravljanje projektima, kao i za promociju volonterizma u zajednici.
- Aktivna promocija i kampanje podizanja svijesti javnosti doprinijele bi većem razumijevanju vrijednosti volontiranja i motivisale građane da se uključe.
- Saradnja između države, nevladinog i civilnog društva kroz društveno-odgovorne inicijative dodatno bi proširila dostupnost volonterskih prilika i osnažila društvenu koheziju.
- Predlog ovog dokumenta predviđa i organizaciju edukacija i obuka za volontere (kao i koordinate u volonterskim organizacijama), čime bi se razvijale njihove kompetencije i povećala spremnost za različite zadatke, posebno u kriznim situacijama ili radu sa ranjivim grupama.
- Uvođenje sistema priznavanja i nagrađivanja volonterskog doprinosa kroz sertifikate ili druge pogodnosti, osiguralo bi da volonterski angažman dobije zaslužen mjesto u obrazovnom i profesionalnom kontekstu.
- Konačno, kreiranje digitalne baze volontera i volonterskih organizacija olakšalo bi komunikaciju, koordinaciju i brži pronalazak angažmana, čime bi se volonterizam učinio dostupnijim i efikasnijim za sve građane. Pored toga, kreiranje pomenute baze daje nadležnoj instituciji mogućnost da planira politike, mjere i resurse za razvoj ove oblasti.

Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Strategija razvoja volonterizma u Crnoj Gori za period 2025–2029 sa Akcionim planom 2026–2027 usklađena je sa važećim nacionalnim strateškim dokumentima i programom rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu, čime se obezbjeđuje koherentnost javnih politika, efikasno korišćenje resursa i integracija volonterizma u šire društvene, ekonomske i socijalne tokove. Strategija ne djeluje izolovano, već se pozicionira kao važan instrument za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja, jačanje građanskog učešća i unapređenje kvaliteta života u Crnoj Gori. Usklađenost je izvršena sa sljedećim dokumentima:

1. Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine
2. Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022–2026
3. Nacionalna strategija zapošljavanja 2021–2025
4. Strategija za mlade 2023–2027
5. Strategija reforme obrazovanja 2025–2035

6. Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju 2025–2028
7. Strategija razvoja sporta u Crnoj Gori 2024–2028

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema?

1. **Regulatorna opcija (izrada i sprovođenje Strategije s Akcionim planom)** - Ova opcija podrazumijeva donošenje strateškog dokumenta koji jasno definiše pravce razvoja volonterizma, konkretne mjere podrške i finansijske instrumente prilagođene njenim specifičnostima. Kroz Strategiju bi se omogućilo koordinisano djelovanje svih relevantnih institucija i organizacija, obezbijedilo usklađivanje sa drugim strateškim dokumentima na nacionalnom i lokalnom nivou, te otvorio prostor za korišćenje različitih izvora finansiranja ove oblasti.
2. **Status quo opcija** - Ova opcija podrazumijeva zadržavanje postojećeg stanja, bez novih strateških intervencija. Razvoj volonterizma u Crnoj Gori, u tom slučaju, nastavio bi se sporadično, kroz pojedinačne projekte i inicijative koje su dominantno finansirane od međunarodnih donatora i/ili projekta nevladinih organizacija i civilnog sektora koji se finansiraju po javnom konkursu nadležnog ministarstva sa sredstvima koja se obezbjeđuju iz tekućeg budžeta Crne Gore za oblast od javnog interesa. Nedostatak sistemske i dugoročne podrške značio bi da sector koji razvija volonterizam ostaje fragmentiran, slabo povezan sa javnim politikama i nedovoljno prepoznat kao važan činilac društvene kohezije, građanskog aktivizma i solidarnog društva u Crnoj Gori.
3. **Neregulatorna opcija** - Ova opcija bi se zasnivala na mjerama promocije, podizanja svijesti o značaju volonterizma i pružanju neformalne podrške organizacijama civilnog društva i nevladinim organizacijama koje razvijaju ovu oblast. Iako bi takav pristup mogao da unaprijedi kapacitete pojedinih organizacija civilnog i nevladinog sektora i doprinese njihovom vidljivijem prisustvu u zajednici, bez jasnog institucionalnog okvira, definisanih finansijskih instrumenata i strateške koordinacije, sektor ne bi mogao da postigne dugoročnu održivost niti značajniji uticaj.

Obrazloženje preferirane opcije:

Preferira se regulatorna opcija, odnosno usvajanje Strategije razvoja volonterizma s pratećim Akcionim planom. Razlog je što samo ovakav pristup može obezbijediti sveobuhvatan, koordinisan i održiv okvir za razvoj sektora. Strategija postavlja jasne ciljeve, prioritetne mjere i mehanizme praćenja, čime se obezbjeđuje institucionalna i finansijska podrška. Time se stvara osnov za dugoročan doprinos volonterizma građanskoj participaciji, solidarnosti, društvenoj koheziji, što status quo i neregulatorne opcije ne mogu da postignu u dovoljnoj mjeri.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu – pozitivni i negativni, direktni i indirektni uticaji?

- **Pozitivni direktni uticaji:** Volonteri (mladi, studenti, nezaposleni, osobe koje žele steći nova iskustva) će imati jasnije okvire i podsticaje za uključivanje u volonterske aktivnosti. Organizacije koje angažuju volontere (nevladine organizacije, organizacije civilnog društva) dobiće podršku kroz definisane mehanizme za koordinaciju, obuku i valorizaciju volonterskog angažmana, što rezultira povećanjem motivacije građana da se aktivnije uključe u volonterske aktivnosti.
- **Pozitivni indirektni uticaji:** Šire društvo će imati koristi od jačanja građanske participacije, solidarnosti i društvene odgovornosti. Strateški pravac razvoja volonterizma može doprinijeti razvoju lokalnih zajednica, unapređenju kvaliteta usluga od javnog interesa (npr. u obrazovanju, kulturi, socijalnoj zaštiti, ekologiji), kao i jačanju povjerenja građana u institucije i zajedničko djelovanje. Dugoročno, volonterizam podstiče aktivno građanstvo, smanjuje socijalnu izolaciju i doprinosi izgradnji inkluzivnog društva.
- **Negativni uticaji:** Ne očekuju se značajniji negativni efekti. Potencijalni rizik može se javiti ukoliko administrativni zahtjevi za organizacije koje angažuju volontere budu previše kompleksni. Takođe, postoji rizik da volonterski rad bude zloupotrijebljen kao zamjena za plaćeni rad. Ovi rizici se mogu ublažiti kroz jasne zakonske garancije, praćenje sprovođenja propisa i pružanje tehničke podrške organizacijama.

Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Za građane: Ne očekuju se direktni troškovi, budući da Strategija ne uvodi nove finansijske ili administrativne obaveze za pojedince. Naprotiv, građani neće imati dodatnih obaveza ali će indirektno imati koristi kroz veće mogućnosti uključivanja u volonterske aktivnosti, sticanje novih znanja i vještina, kao i kroz unaprijeđene usluge od društvenog značaja koje se realizuju uz podršku volontera.

Uticaj na mala i srednja preduzeća je isključen, jer profitne organizacije ne mogu angažovati volontere. Za organizacije civilnog društva i nevladine organizacije: Troškovi se procjenjuju kao minimalni. Strategija o volonterizmu ne nameće dodatne fiskalne ili regulatorne obaveze, već otvaraju prostor za podršku i unapređenje volonterskih angažmana i volonterskih organizacija. Organizacije koje angažuju volontere mogu imati određene administrativne troškove, poput vođenja evidencije o volonterima ili njihovu registraciju u skladu sa definisanim kriterijumima u centralizovanoj bazi, tj. registru. Međutim, ti troškovi su inferiorni u odnosu na benefite koje organizacije ostvaruju poput pristupa podršci, većoj vidljivosti, jačanju kapaciteta i kvalitetnijem pružanju usluga zajednici.

Dodatni aspekti: Planira se uspostavljanje registra volontera i organizacija koje angažuju volontere. Registracija će se sprovoditi u skladu sa definisanim kriterijumima o registraciji. Ovaj postupak može donijeti dodatne administrativne obaveze (popunjavanje formulara, dostavljanje osnovne dokumentacije), ali se ne očekuje da će biti komplikovan niti opterećujući. Naprotiv, registracija će imati pozitivan efekat jer će omogućiti jasnu evidenciju volontera i organizatora volontiranja, veću vidljivost tih organizacija i pristup specifičnim mjerama podrške.

Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Da. Pozitivne posljedice donošenja Strategije o volonterizmu daleko nadmašuju eventualne minimalne administrativne troškove koje će organizacije civilnog društva i nevladine organizacije imati prilikom vođenja evidencije ili registracije u planiranom registru volontera i volonterskih organizacija. Očekuje se veća promocija građanske participacije i uključivanje različitih društvenih grupa u volonterske aktivnosti kroz mjere predviđene Akcionim planom. Strategija će doprinijeti jačanju socijalne kohezije, solidarnosti i međusobnog povjerenja među građanima. Volonterizam će omogućiti sticanje novih znanja i vještina, posebno mladima, što povećava njihovu zapošljivost i društvenu aktivnost. Organizacije će imati koristi

kroz jačanje kapaciteta i vidljivosti, kao i pristup podršci.

Dugoročno, kada se strateški postavi, volonterizam doprinosi razvoju lokalnih zajednica i izgradnji inkluzivnog društva. Sveukupno, koristi koje proizilaze iz jačanja volonterizma od društvene solidarnosti do osnaživanja građana i organizacija višestruko opravdavaju eventualno minimalne administrativne troškove.

Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Ne. Volonterizam se ne odnosi na formiranje privrednih subjekata niti na tržišnu konkurenciju, jer se volonterske aktivnosti ne mogu odvijati u profitnim ustanovama. Strategija razvoja volonterizma, umjesto toga, podržava razvoj novih volonterskih programa, nevladinih i organizacija civilnog društva koje angažuju volontere. Time se stvara prostor za širenje mreže organizacija koje doprinose javnom interesu, jačaju socijalnu koheziju i omogućavaju građanima da se aktivno uključe u društvene procese. Dakle, fokus nije na tržišnoj konkurenciji, već na jačanju društvene solidarnosti, građanske participacije i inkluzije kroz volonterski angažman.

Procjena administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predloženi akt ne uvodi nova veća administrativna opterećenja niti dodatne barijere za organizacije civilnog društva i nevladine organizacije koje angažuju volontere. U tom smislu, obaveze poput registracije u buduću registar volontera i volonterskih organizacija koje angažuju volontere neće predstavljati dodatne barijere, već će služiti kao mehanizam za veću vidljivost, institucionalno priznanje i lakši pristup mjerama podrške. Na taj način, predloženi akt ne samo da ne stvara nove barijere, već uklanja postojeće prepreke i olakšava rad organizacija koje žele da razvijaju volonterske programe na principima solidarnosti i društvene odgovornosti.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Da, implementacija Strategije zahtijeva obezbjeđivanje sredstava iz budžeta Crne Gore. Ukupan iznos planiranih sredstava iznosi **1.114.594,00€**, za period implementacije Strategije. Od toga, **980.594,00€** je planirano iz nacionalnog budžeta, dok je **134.000,00€** planirano kroz donatorsku podršku. Dakle, nacrt Strategije izričito navodi nacionalni budžet kao jedan od izvora finansiranja za sprovođenje aktivnosti u Akcionom planu.

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.

Sredstva se obezbjeđuju tokom čitavog perioda važenja Strategije (2025–2029), a preciznije godišnje

kroz Akcione planove. Prvi akcioni plan koji prati ovu Strategiju je planiran za period 2026-2027. godine. Potrebna su kontinuirana ulaganja jer se aktivnosti odnose na razvoj kapaciteta, finansijske instrumente i podršku volonterima i organizatorima volontiranja, što zahtijeva višegodišnje finansiranje.

Većina predviđenih troškova je **mješavina jednokratnih i periodičnih**:

- Jednokratni troškovi: izrada registra volontera i volonterskih organizacija, priprema promotivnog materijala (nastavnog i vannastavnog) i sl,
- Periodični (ponavljajući) troškovi: održavanje IT sistema za registar, sprovođenje istraživanja, održavanje javnih konsultacija i diskusija, organizovanje stručnih obuka i treninga, realizovanje javnih konkursa, evaluacija Strategije i sl.

Strategija i Akcioni plan kroz vremenski okvir daju aktivnosti za period 2026-2027. godine, pa je opravdano planirati sredstva kroz više fiskalnih godina (do kraja implementacije Strategije se planira izrada još jednog akcionog plana za dvogodišnji period).

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

Ne, implementacija Strategije ne stvara direktne međunarodne finansijske obaveze za Crnu Goru. Međutim, dokument je usklađen sa evropskim politikama u oblasti socijalne ekonomije, što otvara mogućnost korišćenja međunarodnih fondova (npr. EU fondovi, IPA programi) kao dopunskog izvora finansiranja.

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Akcioni plan Strategije predviđen je za period 2026-2027. godine. Sredstva za sprovođenje planiranih aktivnosti planirana su budžetom za 2026. godinu, a biće planirana i budžetom za 2027. godinu, u skladu sa predviđenim mjerama i prioritetima svih uključenih aktera.

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

Ne. Akcionim planom predviđena je izrada Registra volontera i volonterskih organizacija, što podrazumijeva donošenje podzakonskog akta *Pravilnika o uslovima i postupku upisa, izmjene i brisanja iz Registra volontera i volonterskih organizacija*. Donošenje ovog pravilnika ne stvara nove finansijske obaveze za građane i privredu, već ima za cilj uspostavljanje jasnog i transparentnog administrativnog okvira za funkcionisanje registra.

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Strategija ne generiše direktne prihode za budžet Crne Gore, jer nije predviđeno uvođenje novih taksi, naknada ili drugih mehanizama koji bi stvarali značajan fiskalni priliv. Fokus Strategije je na ulaganjima u razvoj volonterizma, jačanje kapaciteta organizatora volontiranja, te na koordinaciju i podršku, što je po svojoj prirodi pretežno rashodovna, a ne prihodna sfera.

Ipak, implementacija Strategije može indirektno doprinijeti javnim prihodima kroz dugoročne efekte, prije svega povećanjem zapošljivosti, posebno mladih, koji kroz volonterski angažman stiču dodatne vještine i kompetencije. Povećana zapošljivost u srednjem roku može rezultirati rastom poreskih prihoda, ali se ovi efekti ne mogu kvantifikovati kao direktan prihod Strategije.

Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Procjena troškova zasnovana je na kombinaciji nekoliko faktora: analizirani su zahtjevi i potrebe predloženih aktivnosti iz Akcionog plana, procijenjen broj korisnika koji će učestvovati u aktivnostima, kao

i prosječni troškovi sličnih aktivnosti iz prethodnog perioda. Pored toga, u obzir su uzete i prakse drugih relevantnih tijela u pogledu visine i strukture naknada, kako bi procjena bila realna, usklađena sa iskustvima iz prakse i finansijski održiva.

Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

Da, određene teškoće postoje jer nedostaju sveobuhvatni statistički podaci o broju i kapacitetima organizatora volontiranja, kao i broju volontera zbog nepostojanja jedinstvenog registra. Zbog toga su procjene rađene na osnovu dostupnih informacija iz prakse i iskustava iz prethodnih projekata.

Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?

Nisu do ovog trenutka postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt Strategije.

Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

/

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Ne. U procesu izrade Nacrta Strategije za razvoj volonterizma nije korišćena eksterna ekspertska podrška izvan nadležnog Ministarstva. Inicijalni nacrt dokumenta sačinjen je na osnovu ljudskih resursa u nadležnom Ministarstvu i znanja službenika koji se bave ovom temom unutar organizacione jedinice. Ovi službenici su koristili postojeće podatke, analize i praksu iz domaćeg konteksta. Izradi inicijalnog nacrta Strategije je prethodila izrada dokumenta *Mapiranje i analiza stanja u oblasti volonterizma u Crnoj Gori*, koji je kao takav usvojen na sjednici Vlade Crne Gore 26. juna 2025. godine, kao dio programa rada Vlade za 2025. godinu. Sačinjeni inicijalni nacrt Strategije je zatim razradila i uobličila Radna grupa koja je formulisala strateške i operativne ciljeve, kao i izradila Akcioni plan. Na taj način, dokument je nastao kroz kombinaciju institucionalnog znanja i kolektivnog rada Radne grupe, bez eksternih eksperata.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

Konsultacije su sprovedene sa širokim spektrom zainteresovanih strana, uključujući:

- predstavnike državnih institucija,
- predstavnike organizacija civilnog društva i nevladinih organizacija koje angažuju volontere,
- sindikate i udruženja poslodavaca.

U ranoj fazi sprovedene su ciljane konsultacije kroz sastanke Radne grupe i fokusirane diskusije sa organizacijama koje imaju iskustvo u ovoj oblasti. Ciljane konsultacije su omogućile da se u nacrt uključe praktična iskustva i potrebe organizacija koje direktno rade sa volonterima.

U kasnijoj fazi organizovane su javne konsultacije putem objavljivanja nacrta na sajtu Ministarstva i otvorenog poziva za komentare. Time je omogućeno da šira javnost, uključujući građane i volontere, da svoje sugestije i prijedloge.

Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Tokom konsultacija prepoznata je potreba da se poseban fokus stavi na:

- jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i nevladinih organizacija koje sprovode

volonterske programe i angažuju volontere,

- unapređenje pravnog okvira radi bolje zaštite volontera i valorizacije njihovog rada,
- veću vidljivost i promociju volonterizma na nacionalnom i lokalnom nivou,
- povezivanje sa obrazovnim institucijama radi zagovaranja volonterizma i priznavanja volonterskog iskustva prilikom upisa u škole i fakultete,
- kreiranje registra volontera i organizacija koje angažuju volontere radi transparentnosti i lakšeg pristupa institucionalnoj podršci.

Na ovaj način, konsultacije su dale značajan doprinos oblikovanju strateškog dokumenta, a predlozi koji nijesu prihvaćeni ostaju relevantni za buduće politike i mjere.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Ograničeni finansijski i administrativni kapaciteti institucija - Institucije koje su zadužene za sprovođenje Strategije mogu imati nedovoljno resursa i kapaciteta da obezbijede kontinuiranu podršku i praćenje volonterskih organizacija.

Nedovoljna razvijenost volonterske infrastrukture - U mnogim lokalnim zajednicama volonterizam nije sistematski razvijen, pa nedostaju organizacije i mehanizmi koji bi omogućili širu primjenu Strategije.

Nedostatak pouzdanih podataka o volonterima i organizacijama koje angažuju volontere - Evidencija volontiranja i organizacija koje angažuju volontere često nije potpuna, što otežava planiranje, praćenje i evaluaciju efekata Strategije.

Slabija međusektorska saradnja na lokalnom nivou - Nedovoljna koordinacija između državnih institucija, obrazovnih ustanova, nevladinih organizacija i organizacija civilnog društva može usporiti implementaciju i smanjiti obim volonterskih aktivnosti.

Nedovoljna prepoznatost koncepta volonterizma među građanima - Rizik predstavlja i činjenica da volonterizam nije dovoljno afirmisan u društvu, pa građani mogu imati ograničenu motivaciju da se uključe, dok organizacije ponekad nemaju kapacitete da ih adekvatno angažuju i podrže.

Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Predviđene su mjere koje imaju za cilj jačanje volonterske infrastrukture i stvaranje povoljnog okruženja za razvoj volonterizma:

- Jačanje institucionalnih kapaciteta - unapređenje kapaciteta državnih institucija za koordinaciju i praćenje volonterskih organizacija.
- Izgradnja baze podataka o volonterima i volonterskim organizacijama - uspostavljanje registra volontera i organizacija koje angažuju volontere, radi transparentnosti i planiranja.
- Saradnja i podrške organizacijama koje razvijaju volonterske programe, kako bi se povećala njihova sposobnost da angažuju i upravljaju volonterima.
- Kampanje za podizanje svijesti - sprovođenje promotivnih kampanja na nacionalnom i lokalnom nivou radi afirmacije volonterizma, motivisanja građana da se uključe i jačanja prepoznatosti volonterskog angažmana u društvu.
- Saradnja sa civilnim sektorom i nevladinim organizacijama - poseban naglasak stavljen je na partnerstvo sa ovim organizacijama koje imaju ključnu ulogu u sprovođenju mjera i direktnom angažovanju volontera.
- Povezivanje sa obrazovnim institucijama - uključivanje škola, univerziteta i omladinskih organizacija u volonterske programe radi podsticanja mladih da se aktivno uključe.

Sve ove mjere zajedno stvaraju sistemsku podršku volonterizmu, povećavaju njegovu vidljivost i

doprinosu ostvarivanju strateških ciljeva kao što su jačanju građanske participacije, socijalne kohezije i društvene solidarnosti.

Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

- broj registrovanih volontera na godišnjem nivou,
- broj organizatora volonterskog rada,
- izrađen Registar volontera i volonterskih organizacija,
- broj zajedničkih inicijativa i projekata sa nevladinim organizacijama, organizacijama civilnog društva,
- formirano tijelo za praćenje volonterizma na nacionalnom nivou,
- broj sprovedenih obuka za volontere, koordinate volontera/organizatore volontiranja,
- broj realizovanih promotivnih kampanja,
- broj škola, fakulteta i obrazovnih ustanova koje su implementirale sadržaje o volontiranju,
- broj izrađenih i distribuiranih promotivnih materijala o volontiranju.

Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nosilac procesa biće **resorno ministarstvo nadležno za politiku volonterizma**, u saradnji sa drugim relevantnim organima državne uprave, organizacijama civilnog društva i nevladinim organizacijama. Monitoring implementacije Strategije za razvoj volonterizma imaće za cilj prikupljanje i analizu podataka radi informisanja o napretku, praćenja realizacije mjera i izvještavanja o korišćenju resursa. Proces praćenja zasnivaće se na Akcionom planu, dok će se izvještaji će izrađivati godišnje. Ministarstvo će voditi operativno, tehničko i finansijsko praćenje, prikupljati podatke od svih organizacija koje sprovode volonterske aktivnosti i izraditi objedinjeni godišnji izvještaj Vladi.

U sprovođenju Strategije učestvovaće nadležna ministarstva, nevladine organizacije, organizacije civilnog društva, kao i **međusektorski tim za praćenje i evaluaciju volonterizma**, koji će biti formiran radi koordinacije aktivnosti, praćenja prioriteta i pregleda postignutih rezultata. Završni izvještaj o sprovođenju Strategije dostaviće se Generalnom sekretarijatu Vlade nakon isteka njenog važenja, uz konsultacije sa svim uključenim subjektima i predstavnicima civilnog i nevladinog sektora.

Takođe, Strategija predviđa **sprovođenje završne evaluacije** radi učenja, odgovornosti i unapređenja javnih politika u oblasti volonterizma. Evaluacije će obavljati stručnjaci ili organi nezavisni od sistema upravljanja Strategijom, dok će se izvještaj podijeliti svim relevantnim stranama. Nadležno Ministarstvo, zajedno sa međusektorskim timom, analiziraće zaključke i preporuke evaluacija i donijeti odluke o eventualnim prilagođavanjima. Planiranjem evaluacija vodiće se računa o zakonodavnim zahtjevima, ciljevima Strategije, potrebama zainteresovanih strana i horizontalnim pitanjima, dok će sredstva za sprovođenje evaluacija biti obezbijeđena kroz relevantne akcione planove.

Broj: 09-113/25-217/54

Datum i mjesto: Podgorica, 16. decembar 2025. godine

